

UBND HUYỆN BÌNH CHANH
TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ VĨNH LỘC B

SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

TĂNG CƯỜNG ỨNG DỤNG PHIM TÀI LIỆU, PHIM TƯ LIỆU
VÀO CÔNG TÁC GIẢNG DẠY GIÚP HỌC SINH HỨNG THÚ
HỌC TẬP BỘ MÔN LỊCH SỬ - ĐỊA LÍ

GIÁO VIÊN THỰC HIỆN: LÊ THANH SANG
TỔ BỘ MÔN: LỊCH SỬ - ĐỊA LÍ
NĂM HỌC 2023- 2024

MỤC LỤC

A. PHẦN GIỚI THIỆU CHUNG	4
B. PHẦN NỘI DUNG.....	6
I. PHẦN MỞ ĐẦU:	6
1. Lý do chọn đề tài.....	6
2. Mục tiêu, nhiệm vụ của đề tài.	7
3. Đối tượng nghiên cứu.	7
4. Giới hạn phạm vi nghiên cứu.....	8
5. Phương pháp nghiên cứu.....	8
II. PHẦN NỘI DUNG SÁNG KIẾN.....	9
1. Cơ sở lí luận.	9
2. Thực trạng của vấn đề.	10
3. Nguyên nhân.	13
III. GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG ỨNG DỤNG PHIM TÀI LIỆU, TƯ LIỆU VÀO GIẢNG DẠY GIÚP HỌC SINH HỨNG THÚ HỌC TẬP BỘ MÔN.....	14
Giải pháp 1. Thay đổi thái độ, nâng cao ý thức và tư duy học tập cho học sinh..	14
Giải pháp 2. Xây dựng môi trường học tập tích cực.....	15
Giải pháp 3. Nâng cao kỹ năng tìm hiểu, nghiên cứu phim tư liệu, tài liệu, kỹ năng lắng nghe tích cực, phân tích và phản hồi thông tin cho học sinh.	16
Giải pháp 4: Ứng dụng phim tài liệu, tư liệu vào nội dung dạy học bộ môn Lịch sử - Địa lí một cách phù hợp và hiệu quả.	16
<i>Hình thức 1: Sử dụng phim tài liệu, tư liệu để khởi động bài học.</i>	<i>20</i>
<i>Hình thức 2: Sử dụng phim tài liệu, tư liệu kết hợp các kĩ thuật dạy học để tìm hiểu kiến thức mới của bài học.</i>	<i>21</i>
<i>Hình thức 3: Sử dụng phim tài liệu, tư liệu để ôn tập, củng cố bài học.</i>	<i>23</i>
<i>Hình thức 4: Đánh giá quá trình học tập của học sinh thông qua việc học sinh thực hiện sản phẩm học tập và báo cáo các bài thuyết trình, công chiếu phim tư liệu, tư liệu do các nhóm biên soạn.....</i>	<i>25</i>
Giải pháp 5: Kết hợp học tập trải nghiệm và hình thành kiến thức Lịch sử - Địa lí thông qua các phim tư liệu tại khu di tích lịch sử - văn hóa.....	28
Giải pháp 6: Trải nghiệm thực tế các di tích lịch sử, văn hóa thông qua các ứng dụng số hóa.	29
Giải pháp 7: Phối hợp với giáo viên bộ môn, các tổ chức đoàn thể, Phụ huynh học sinh.	30

IV. KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC	31
1. Kết quả định lượng	31
2. Kết quả định tính.....	32
V. MẶT TÍCH CỰC VÀ HẠN CHẾ CỦA ĐỀ TÀI.....	32
1. Mặt tích cực.....	32
2. Mặt hạn chế.	33
VI. NHỮNG BÀI HỌC KINH NGHIỆM KHI THỰC HIỆN.....	33
VII. KẾT LUẬN	33
TÀI LIỆU THAM KHẢO	35
PHỤ LỤC	36

A. PHẦN GIỚI THIỆU CHUNG

*** Tên sáng kiến kinh nghiệm: TĂNG CƯỜNG ỨNG DỤNG PHIM TÀI LIỆU, PHIM TƯ LIỆU VÀO CÔNG TÁC GIẢNG DẠY GIÚP HỌC SINH HỨNG THÚ HỌC TẬP BỘ MÔN LỊCH SỬ - ĐỊA LÍ.**

*** Tên tác giả**

- Thực hiện: Lê Thanh Sang

*** Đơn vị có liên quan đến việc thực hiện, sử dụng sáng kiến kinh nghiệm: Trường trung học cơ sở Vĩnh Lộc B.**

*** Thời gian thực hiện: Từ tháng 8 năm 2023 đến tháng 4 năm 2024.**

*** Thời gian áp dụng sáng kiến kinh nghiệm: Từ năm học 2023- 2024 trở về sau.**

*** Không gian áp dụng sáng kiến kinh nghiệm: Trường THCS Vĩnh Lộc B và các cơ quan, trường học, đơn vị có liên quan.**

PHẦN NHẬN XÉT ĐÁNH GIÁ

* Phần nhận xét của tổ bộ môn

[illegible]

* Phân nhận xét của Ban giám hiệu

[illegible]

* Phần nhận xét của Hội đồng chấm sáng kiến kinh nghiệm

[illegible]

B. PHẦN NỘI DUNG

TÊN SÁNG KIẾN:

TĂNG CƯỜNG ỨNG DỤNG PHIM TÀI LIỆU, PHIM TƯ LIỆU VÀO CÔNG TÁC GIẢNG DẠY GIÚP HỌC SINH HỨNG THÚ HỌC TẬP BỘ MÔN LỊCH SỬ - ĐỊA LÍ.

I. PHẦN MỞ ĐẦU:

1. Lý do chọn đề tài.

Thực hiện theo Nghị quyết số 88/2014/QH13 của Quốc Hội về việc thay đổi căn bản toàn diện giáo dục phổ thông. Trường Trung học cơ sở Vĩnh Lộc B nói riêng và Huyện Bình Chánh nói chung luôn đổi mới trong cách dạy và học, thay đổi và tăng cường sử dụng các hình thức dạy học sáng tạo nhằm phát huy năng lực, phẩm chất của học sinh.

Phim tài liệu, tư liệu là loại phim được xây dựng trên những hình ảnh ghi lại một cách khách quan, trung thực những sự kiện, hiện tượng ngay tại thời điểm nó diễn ra, hoặc được xây dựng dựa trên các sử liệu khoa học chủ yếu phục vụ cho mục đích giáo dục hoặc lưu trữ các sự kiện lịch sử. Phim tài liệu, tư liệu có tính khoa học, chính trị và đúng với quá khứ lịch sử, hiện tượng, sự kiện.

Sử dụng phim tài liệu, tư liệu trong giảng dạy có ưu thế lớn trong việc tạo biểu tượng lịch sử - Địa lí một cách dễ dàng, tái tạo lại bức tranh quá khứ đầy sinh động, thể hiện sinh động các hiện tượng, sự việc một cách chân thực nhất cả về hình ảnh và âm thanh. Khi sử dụng phim tài liệu, tư liệu trong giảng dạy, học sinh được tiếp xúc với những hình ảnh, thông tin của quá khứ, quan sát nhiều hình ảnh trực quan sinh động, thấy được bối cảnh lịch sử, các nhân vật, sắc mặt, vóc dáng và tình huống thực tế của các sự kiện lịch sử, hiện tượng Địa lí, các hoạt động của sự vật, hiện tượng..., từ đó, giúp học sinh xây dựng được bức tranh lịch sử, không gian cảnh quan của mình.

Việc sử dụng phim tài liệu, tư liệu trong giảng dạy phù hợp với nội dung bài học làm cho học sinh có cảm giác “như ta đang chứng kiến, tham gia vào sự kiện, hiện tượng đang xảy ra”. Khai thác và sử dụng các đoạn phim tài liệu trong giảng dạy sẽ góp phần quan trọng vào giáo dục tư tưởng, tình cảm, đạo đức cách mạng và thái độ cho học sinh. Ví dụ khi học sinh xem đoạn phim “*Đêm trắng Vĩnh Lộc*” các em sẽ thấy được tinh thần yêu nước của các chiến sĩ dân quân là những thanh niên nam nữ còn rất trẻ nhưng tinh thần yêu nước rất lớn, các em thấy được sự dã man của đế quốc Mỹ khi xả súng bắn chết các chiến sĩ dân quân từ đó hình thành tinh thần yêu nước, nhớ ơn của các anh hùng bảo vệ quê hương, đất nước. Hay các đoạn phim về các hiện tượng tự nhiên như lũ lụt, thiên tai,... hình thành thái độ sống đúng đắn, ý nghĩa và sống có trách nhiệm hơn với bản thân và cộng đồng.

Tăng cường ứng dụng phim tài liệu, tư liệu trong giảng dạy còn giúp cho học sinh mở rộng, nâng cao hiểu biết Lịch sử - Địa lí và năng lực tiếp cận với các phương tiện kỹ thuật hiện đại, như: khai thác Internet, sử dụng các phần mềm dạy học như PowerPoint, Movavi Video editor, Format factory,... Đồng thời, còn rèn luyện cho học sinh kỹ năng làm việc cá nhân kết hợp với hoạt động nhóm.

Theo nghiên cứu của nhà giáo dục Edgar Dale, não bộ con người không được thiết kế để ghi nhớ tất cả thông tin mà nó thu nhận được và sẽ lưu trữ như bảng kim tự tháp học tập sau:

Hiện nay giáo viên trường đáp ứng đầy đủ về trình độ công nghệ thông tin, trình độ tin học đạt chuẩn. Nhiều giáo viên giỏi về công nghệ. Nhà trường trang bị đầy đủ hệ thống ti vi, loa tại các phòng học. Có nhân viên CNTT sẵn sàng hỗ trợ giúp đỡ giáo viên khi cần. Học sinh có phương tiện học tập ngày càng hiện đại, nhiều em có máy vi tính, điện thoại thông minh hỗ trợ việc học. Học sinh luôn có nhu cầu hứng thú với điều mới, các phương pháp, kỹ thuật học tập mới. Đây là điều kiện cơ bản và cần thiết để thực hiện sáng kiến một cách hiệu quả và phù hợp với điều kiện cơ sở vật chất hiện nay.

Công nghệ phát triển, nguồn tư liệu phim tư liệu, tài liệu đa dạng, nhiều kênh tư liệu phim tư liệu, phim tài liệu của VTV, các đài truyền hình khác, hay các phim do viện khoa học giáo dục Việt Nam thực hiện. Đây là nguồn phim tài liệu, tư liệu rất phong phú, phù hợp với mục đích giáo dục học sinh.

Đứng trước thực trạng và cơ sở trên với vai trò là một người giáo viên giảng dạy bộ môn Lịch sử - Địa lí tôi tiến hành thực hiện sáng kiến “*Tăng cường ứng dụng phim tài liệu, phim tư liệu vào công tác giảng dạy giúp học sinh hứng thú học tập bộ môn Lịch sử - Địa lí*” nhằm góp phần nâng cao chất lượng bộ môn ngày càng cao hơn.

2. Mục tiêu, nhiệm vụ của đề tài.

Làm rõ vị trí và vai trò của việc ứng dụng phim tài liệu, tư liệu trong việc dạy học bộ môn Lịch sử - Địa lí, đề ra các giải pháp tốt nhất giúp học sinh hình thành, phát huy kỹ năng tìm hiểu, cập nhật và áp dụng những nội dung, ý nghĩa của phim tài liệu, tư liệu vào trong bài học Lịch sử - Địa lí giúp các em hứng thú, tích cực sáng tạo trong học tập, từ đó nâng cao chất lượng dạy học góp phần vào mục tiêu của giáo dục và đào tạo Việt Nam – Xây dựng con người có cả các phẩm chất năng lực.

Kết quả của sáng kiến là tài liệu tham khảo cho các thầy cô, đồng nghiệp trong hoạt động giáo dục, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục chung.

3. Đối tượng nghiên cứu.

Học sinh trường THCS Vĩnh Lộc B.

4. Giới hạn phạm vi nghiên cứu.

Địa bàn Huyện Bình Chánh.

5. Phương pháp nghiên cứu.

Phương pháp lý luận:

Phương pháp phân tích.

Phương pháp tổng hợp – thống kê.

Phương pháp thực tiễn:

Phương pháp điều tra thực tế.

Phương pháp khảo sát thống kê.

Phương pháp Phỏng vấn- phát vấn.

Phương pháp thực hiện chuyên đề,
tiết học thực nghiệm.

Phương pháp Logic.

Phương pháp suy luận.

Phương pháp thực hành – thảo
luận.

II. PHẦN NỘI DUNG SÁNG KIẾN.

1. Cơ sở lí luận.

Theo Từ điển Tiếng Việt – Hoàng Phê – Viện ngôn ngữ học – năm 2003: Phim tài liệu là loại phim chuyên ghi lại những hình ảnh, sự kiện có thật nhằm phản ánh từng mặt hoạt động trong cuộc sống.

Theo từ điển Tiếng Việt, 1994, NXB Khoa học xã hội Hà Nội – Trung tâm từ điển học; Phim tài liệu là Phim chuyên ghi lại những hình ảnh, sự kiện có thật nhằm phản ánh từng mặt hoạt động trong cuộc sống. Từ điển Bách khoa Việt Nam, 2023, NXB Bách Khoa Hà Nội cũng định nghĩa như trên.

Theo từ điển Tiếng Việt: Phim tài liệu một trong bốn loại hình của nghệ thuật điện ảnh mà nguyên tắc hàng đầu là loại bỏ sự hư cấu, chất liệu của nó là những cảnh quay người thực, việc thực. Tùy theo thể loại, phim tài liệu chia ra ba nhóm lớn: chân dung, phóng sự, chính luận, nhằm vào ba đối tượng: con người, sự kiện, vấn đề. Thường vẫn có sự giao thoa hoà nhập, hỗ trợ lẫn nhau giữa ba nhóm thể loại này. Cũng theo từ điển Tiếng Việt: Phim thời sự là một nhóm thể loại thuộc loại hình phim thời sự - tài liệu trong nghệ thuật điện ảnh, sử dụng chất liệu là người thực, việc thực (do đó có giá trị tư liệu lịch sử) dùng phương tiện điện ảnh hay vô tuyến truyền hình thông tin cho đại chúng biết những sự việc xảy ra hằng ngày trong nước và trên thế giới.

Phim tài liệu có những chức năng chủ yếu như sau: Chức năng thông tấn và báo chí; Chức năng giáo dục và nhận thức; Chức năng thẩm mỹ và giá trị tư liệu lịch sử. Ở đề tài này tác giả khai thác sâu vào chức năng giáo dục và nhận thức cho học sinh. Với những hình ảnh về con người, sự kiện, vấn đề... phim tài liệu giúp nâng cao nhận thức và tư duy cho học sinh, thậm chí là góp phần định hướng tư tưởng và thay đổi hành vi của học sinh một cách đúng đắn. Hơn thế nữa, phim tài liệu còn có thể giúp học sinh phát hiện bản chất có ý nghĩa triết học của hiện tượng và sự kiện, nâng sự kiện lên tầm khái quát hóa bằng hình tượng tiêu biểu, nhờ việc sử dụng một cách có hiệu quả các thủ thuật nghệ thuật, phim tài liệu có thể nhấn mạnh ý nghĩa xã hội của hiện tượng và sự kiện thông qua việc sử dụng các chi tiết hình ảnh cụ thể, kết hợp với âm nhạc, tiếng động, lời bình, ..., tác động mạnh mẽ tới người xem, tạo nên một thứ “hiệu ứng dây chuyền”, lan rộng trong xã hội.

Mục tiêu giáo dục hiện nay là giúp học sinh làm chủ kiến thức, biết vận dụng kiến thức, kĩ năng đã học vào đời sống thực tiễn, gắn lí thuyết với vận dụng thực tiễn, việc vận dụng liên hệ các vấn đề thực tiễn thông qua các hình ảnh từ các thước phim tư liệu, tài liệu vào bài học là điều kiện cần thiết giúp học sinh tìm tòi, học tập và tiếp thu tri thức một cách hiệu quả, thiết thực phù hợp với điều kiện hội nhập, đổi mới liên tục như hiện nay.

Vận dụng một cách phù hợp các đoạn phim tài liệu, tư liệu vào giảng dạy bộ môn Lịch sử - Địa lí giúp học sinh khám phá các vấn đề thực tế vào quá trình học tập sẽ giúp học sinh có những hiểu biết đúng đắn về các vấn đề kinh tế, chính trị, xã hội, các hiện tượng tự nhiên – xã hội ... trong nước và thế giới, giúp học sinh có cái nhìn, đánh giá đúng đắn hơn về thế giới xung quanh. Đồng thời, giúp học sinh hình thành những kĩ năng quan sát, phân tích, đánh giá thông tin, để giải thích các hiện tượng thực tiễn đang diễn ra cuộc sống.

Bộ môn Lịch sử - Địa lí với những nội dung gắn liền với cuộc sống hiện nay. Tuy nhiên, Sách giáo khoa chỉ cung cấp cho giáo viên và học sinh các kiến thức cơ bản, các số liệu trong sách giáo khoa hiện nay chậm hơn so với sự thay đổi liên tục của cuộc sống nên chưa thực sự đầy đủ. Ở các mạch kiến thức Lịch sử có những sự kiện lịch sử đã diễn ra không thể lặp lại, học sinh không thể nhìn thấy nó vì vậy nhờ vào các thước phim tư liệu đã ghi lại các sự kiện đó, chỉ có những thước phim tài liệu có thể lưu giữ trọn vẹn nhất, sống động nhất, cụ thể nhất từng sự kiện, nhân vật, hành động,.... Ở các mạch kiến thức Địa lí có những địa điểm học sinh không thể đi tới trực tiếp xem tận mắt, có thể xem qua các thước phim tư liệu, tài liệu giúp học sinh có cái nhìn chân thực hơn về các hiện tượng, sự việc trong cuộc sống. Vì vậy, để nâng cao chất lượng dạy học môn Lịch sử - Địa lí và tạo được hứng thú cho người học, giáo viên cần tăng cường ứng dụng phim tài liệu, phim tư liệu vào công tác giảng dạy giúp học sinh hứng thú học tập bộ môn Lịch sử - Địa lí từ đó nâng cao chất lượng bộ môn ngày càng cao.

2. Thực trạng của vấn đề.

Hiện nay với sự phát triển của khoa học, công nghệ thông tin giúp học sinh dễ dàng nắm bắt và biết được nhiều thông tin mới nhất, nhanh nhất. Nhưng phần lớn học sinh ít quan tâm đến các vấn đề thời sự, các sự kiện mang tính Lịch sử, hầu hết học sinh chỉ đọc và tìm hiểu các nội dung sách giáo khoa mà ít tìm kiếm các thông tin từ các nguồn phim tư liệu tài liệu hiện có. Sự biến đổi liên tục của các hiện tượng tự nhiên và xã hội nhưng học sinh rất ít quan tâm.

Học sinh học Lịch sử - Địa lí còn mang tính hình thức mà ít liên hệ, áp dụng vào cuộc sống thực tiễn. Chưa giải thích được, hoặc không hiểu được ý nghĩa, các vấn đề đặt biệt là quy luật phát triển của Lịch sử, các vấn đề về quy luật của tự nhiên, về kinh tế - xã hội,... đã và đang liên tục diễn ra, biến đổi hàng ngày.

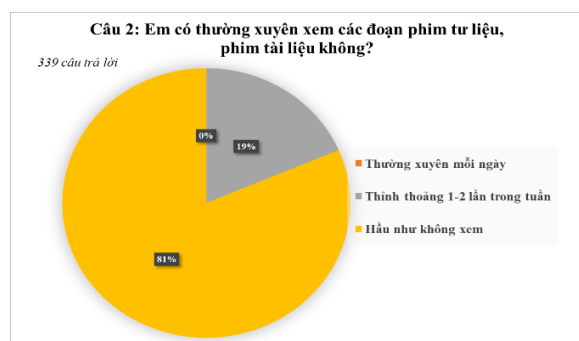
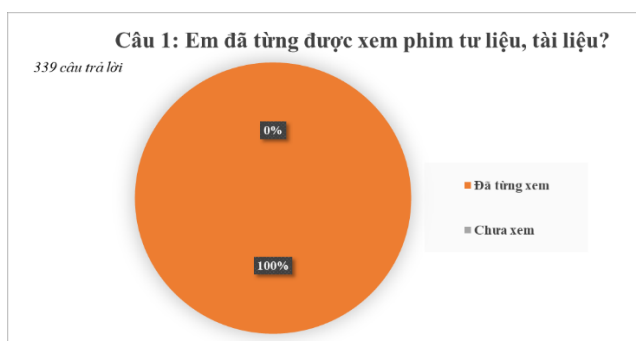
Khi thực hiện sáng kiến tôi thực hiện một cuộc khảo sát đối với học sinh ở các khối lớp 8, 9 về các vấn đề có liên quan và có kết quả như sau:

Đơn vị khảo sát :Trường THCS Vĩnh Lộc B		
Khối /Lớp	Số học sinh tham gia khảo sát	Tỉ lệ %
Khối 8	129	38%
Khối 9	210	62%
Tổng	339	100%

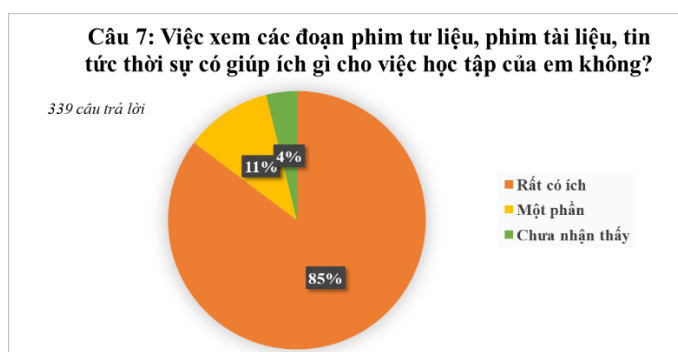
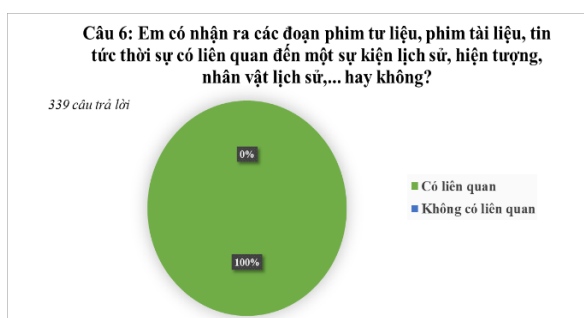
Nội dung khảo sát	Số lượng	Tỉ lệ %
Câu 1: Em có từng xem phim tài liệu, phim tư liệu	339	100
Đã từng xem	339	10
Chưa xem	0	0
Câu 2: Em có thường xem phim tư liệu, phim tài liệu, tin tức thời sự hàng ngày hay không?	339	100
Thường xuyên mỗi ngày	0	0
Thỉnh thoảng 1-2 lần trong tuần	63	18.58
Hầu như không xem	276	81.42
Câu 3: Em có bao giờ tìm kiếm một thước phim tài liệu, tư liệu để phục vụ việc học tập chưa?	339	100
Không có	190	56.05
Thỉnh thoảng	125	36.87
Thường xuyên	24	7.08
Câu 4: Hàng ngày em thường hay xem các thể loại phim nào?	339	100
Phim tài liệu, tư liệu	7	2.06
Phim truyền hình	48	14.16
Phim giải trí, ca nhạc	221	65.19
Các loại hình phim khác	63	18.58
Câu 5: Em thường được xem các phim tư liệu, tài liệu khi nào?	339	100
Xem ở nhà	16	4.72
Trong các tiết học trên trường	303	89.38
Ở các rạp chiếu phim	0	0.00
Địa điểm khác	20	5.90
Câu 6: Em có nhận ra các đoạn phim tư liệu, phim tài liệu, tin tức thời sự có liên quan đến cuộc sống hiện tại hay không?	339	100
Có	339	100
Không	0	0
Câu 7: Việc xem các đoạn phim tư liệu, phim tài liệu, tin tức thời sự có giúp ích gì cho việc học tập của em không?	339	100
Rất có ích	289	85.25
Một phần	37	10.91
Chưa nhận thấy	13	3.83
Câu 8: Em thấy hứng thú trong học tập khi được xem các đoạn phim tư liệu, tài liệu trong các tiết học môn Lịch sử - Địa lí hay không?	339	100
Có	298	87.91
Có, nhưng ít	41	12.09
Không có	0	0.00

Câu 9: Em có mong muốn được học các tiết học có chiếu phim tư liệu, tài liệu trong quá trình học tập môn Môn Lịch sử - Địa lí hay không?	339	100
Rất mong đợi	288	84.96
Có một phần	39	11.50
Không có	12	3.54
Câu 10: Em có cảm thấy hứng thú khi học các tiết môn Lịch sử - Địa lí có sinh động, hào hứng hơn so với trước khi áp dụng biện pháp hay không?	339	100
Rất sinh động, vui và hứng thú	238	70.21
Sinh động hơn	69	20.35
Sinh động một phần	32	9.44
Không có gì thay đổi so với trước	0	0.00

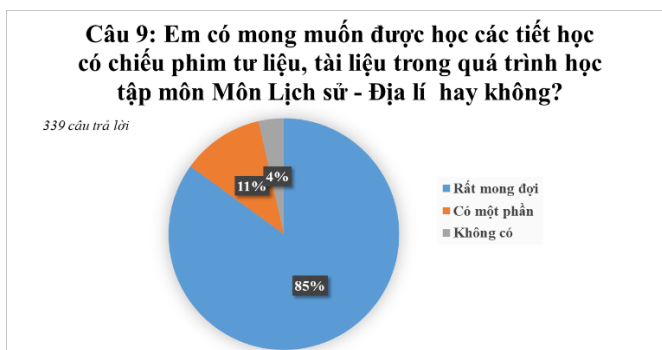
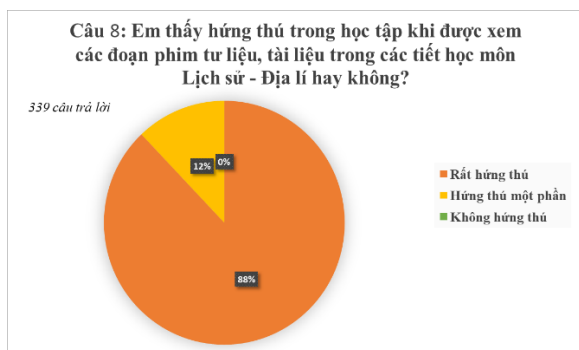
Dựa vào khảo sát tôi nhận thấy số lượng học sinh có xem qua các đoạn phim tư liệu, tài liệu chiếm tỉ lệ rất lớn chiếm 100%. Tuy nhiên, hàng ngày học sinh gần như không bao giờ chủ động tìm kiếm các thể loại phim tài liệu, tư liệu để xem chỉ có 7% học sinh là thường xuyên tìm kiếm, 36% là thỉnh thoảng có tìm xem và hơn 56% học sinh không bao giờ chủ động tìm kiếm một bộ phim tư liệu, tài liệu để xem.

Học sinh chủ yếu chỉ xem các phim giải trí, ca nhạc..., Phần lớn các em được xem, tiếp xúc với các đoạn phim tư liệu, tài liệu là khi được giáo viên cho xem trong các tiết học chiếm 89,38% còn lại là xem ở nhà và một số nơi khác chiếm một tỉ lệ rất nhỏ. Các em có đủ nhận thức biết rèn việc các đoạn phim tư liệu, tài liệu, có liên quan đến cuộc sống và giúp ích cho việc học tập với tỉ lệ hơn 85,25%. Học sinh cũng nhận ra những nội dung trong các đoạn phim tư liệu, tài liệu có liên quan đến một vấn đề, cuộc sống hiện tại với tỉ lệ 100%.

Các em nhận thức được tầm quan trọng của môn Lịch sử - Địa lí khi có đến 100% học sinh cho rằng việc học môn Lịch sử - Địa lí có ích cho cuộc sống. Tuy nhiên, khi được hỏi về việc có thích học Lịch sử - Địa lí theo phương pháp truyền thống như trước đây không thì có đến 85,25% học sinh lựa chọn không thích. Như vậy, qua số liệu khảo sát được chúng ta có thể nhận thấy học sinh hiện nay ít quan tâm đến các vấn đề thời sự, chính trị, xã hội, rất ít khi xem các phim tư liệu, tài liệu mặc dù các em nhận ra tầm quan trọng của môn Lịch sử - Địa lí trong cuộc sống và mong muốn học tập môn Lịch sử - Địa lí với nhiều phương pháp mới, tích cực, phù hợp, hơn so với trước đây.

Môn Lịch sử - Địa lí được xây dựng phù hợp với đặc điểm tâm lý và sinh lý, năng lực nhận thức của học sinh giúp phát huy hiệu quả giảng dạy ở bộ môn tốt nhất, phù hợp nhất. Để thực hiện công tác cải cách giáo dục đạt hiệu quả giáo viên cần tăng cường đổi mới các hình thức, phương pháp giáo dục tích cực, sinh động, thu hút và khuyến khích năng lực học tập của học sinh. Việc tăng cường sử dụng phim tư liệu, tài liệu vào công tác giảng dạy là một hình thức dạy học phù hợp với điều kiện và thực tiễn hiện nay giúp học sinh tiếp cận với kiến thức một cách sinh động nhất, cụ thể nhất, chân thực nhất từ đó phát huy được năng lực học tập cho học sinh góp phần nâng cao chất lượng bộ môn Lịch sử - Địa lí ngày càng cao.

3. Nguyên nhân.

Chương trình giáo dục phổ thông luôn yêu cầu đổi mới về phương pháp, nội dung, hình thức dạy học để cung cấp cho người học kiến thức cơ bản, thiết thực, hiện đại, tăng cường thực hành và nâng cao năng lực vận dụng kiến thức vào thực tế của người học, giúp người học hình thành các phẩm chất năng lực vốn có. Vì vậy, việc đổi mới hình thức dạy học, tăng cường sử dụng phim tư liệu, tài liệu vào công tác giảng dạy là một hình thức dạy học phù hợp với điều kiện và thực tiễn hiện nay.

Từ số liệu khảo sát, Tôi nhận thấy trong quá trình học tập của học sinh Trường THCS Vĩnh Lộc B gặp phải một số khó khăn do nhiều nguyên nhân từ khách quan đến nguyên nhân chủ quan nhưng có một số nguyên nhân cơ bản như sau:

Thứ nhất: Học sinh ít quan tâm các thông tin thời sự, phim tư liệu, tài liệu trong quá trình tìm kiếm và tiếp thu kiến thức bộ môn.

Thứ hai: Tư duy và ý thức học tập của học sinh vẫn giữ lối học tiếp thu thụ động từ bài giảng của giáo viên, chưa chủ động tìm kiếm kiến thức, chưa chủ động nghiên cứu các đoạn phim tư liệu, tài liệu, ít cập nhật thông tin mới vào bài học.

Thứ ba: Học sinh thiếu các kỹ năng mềm như kỹ năng nghiên cứu bài học, kỹ năng hoạt động nhóm, kỹ năng nghiên cứu khoa học,... Còn khó khăn trong việc tìm kiếm và khai thác các đoạn phim tài liệu, tư liệu một cách chính xác và hiệu quả.

Thứ tư: Một số học sinh có hoàn cảnh còn khó khăn, phụ huynh ít quan tâm đến việc học của học sinh, học sinh bận phụ giúp gia đình về kinh tế, không có nhiều thời gian cho việc tự học, nghiên cứu bài học ở nhà,...

Thứ năm: Mặc dù hiện nay một phần lớn giáo viên đã tích cực đổi mới phương pháp dạy học nhằm tăng tính tích cực cho học sinh. Tuy nhiên, giáo dục là việc không ngừng học tập, đổi mới tạo sự hứng thú cho học sinh, nhưng việc đổi mới phương pháp giáo dục còn nhiều khó khăn cả về tư duy và cơ sở vật chất.

Đứng trước những thực tế và nguyên nhân trên, với tư cách là một giáo viên trực tiếp giảng dạy bộ môn Lịch sử - Địa lí các lớp cấp trung học cơ sở nhiều năm tôi luôn suy nghĩ làm cách nào để thực hiện chương trình giáo dục phổ thông mới hiệu quả nhất, học sinh phát huy tốt nhất các kỹ năng, phẩm chất, năng lực vốn có của mình, giúp học sinh hứng thú với bộ môn Lịch sử, giúp cho học sinh yêu thích bộ môn, nắm được kiến thức cơ bản và nâng cao chất lượng bộ môn, làm tiền đề cho các cấp học cao hơn. Vì vậy, tôi mạnh dạn đề xuất sáng kiến *“Tăng cường ứng dụng phim tài liệu, phim tư liệu vào giảng dạy giúp học sinh hứng thú học tập bộ môn Lịch sử - Địa lí”*. Hi vọng với giải pháp sáng kiến này sẽ giúp học sinh hứng thú và hiệu quả học tập bộ môn sẽ đạt kết quả tốt hơn.

III. GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG ỨNG DỤNG PHIM TÀI LIỆU, TƯ LIỆU VÀO GIẢNG DẠY GIÚP HỌC SINH HỨNG THÚ HỌC TẬP BỘ MÔN.

Giải pháp 1. Thay đổi thái độ, nâng cao ý thức và tư duy học tập cho học sinh.

Để thực hiện ứng dụng phim tài liệu, phi tư liệu vào trong dạy học thì điều kiện đầu tiên là phải thay đổi về thái độ, ý thức và tư duy học tập, giáo viên và học sinh phải có thái độ dạy học tích cực, ý thức tự học phải được nâng cao và tư duy dạy học phải linh hoạt, sáng tạo để phù hợp với nội dung chương trình mới, phương pháp giáo dục mới. Để thay đổi thái độ, nâng cao ý thức của học sinh, giáo viên cần thay đổi chính mình trước. Giáo viên cần linh hoạt trong việc xây dựng kế hoạch bài học phù hợp, có thái độ tích cực trong công tác giáo dục học sinh. Cần tạo điều kiện, khuyến khích, sử dụng nhiều phương pháp dạy học tích cực giúp học sinh thay đổi thái độ, từ đó nâng cao ý thức và hứng thú trong học tập. Đây là điều kiện đầu tiên và là chất xúc tác cho cả quá trình học tập về sau có thành công và hiệu quả hay không.

Giáo viên xây dựng các nội dung bài học, các tình huống có vấn đề, thông qua việc sử dụng phim tư liệu, tài liệu khơi gợi và hướng dẫn học sinh tìm hiểu, làm rõ vấn đề và giám nêu quan điểm cá nhân. Giáo viên chấp nhận những quan điểm của học sinh, góc nhìn khác của học sinh. Giáo viên cần giới thiệu và giúp các em thấy được giá trị của môn học, học để áp dụng vào cuộc sống chứ không phải học để ghi nhớ, thuộc lòng sáo rỗng.

Ví dụ: Trước mỗi năm học mới, trước khi bước vào bài học đầu tiên của bộ môn giáo viên cho học sinh tìm hiểu một đoạn phim về hậu quả của chiến tranh và yêu cầu học sinh suy ngẫm giải thích câu nói của nhà sử học cổ đại Xi-xê-rông “*Lịch sử là thầy dạy của cuộc sống*”. Từ đó giúp học sinh thấy được giá trị của bộ môn, những gì đã diễn ra trong Lịch sử tác động đến cuộc sống hiện tại và tương lai. Giúp học sinh học tập, phát huy những điều tốt đẹp và tránh những sai lầm của Lịch sử đã diễn ra giúp cuộc sống hiện tại và tương lai tốt đẹp hơn. Đó chính là điểm mới, cái hấp dẫn học sinh tìm hiểu và hứng thú với bộ môn.

Để thay đổi thái độ, tư duy học tập cho học sinh giáo viên cần xây dựng cách đánh giá theo quá trình và năng lực, ý thức học tập để học sinh theo quá trình, có sự theo dõi, phấn đấu về thái độ, tư duy của học sinh qua từng thời điểm khác nhau.

Thường xuyên tuyên dương, khen thưởng, tạo hứng thú học tập cho học sinh. Giáo viên luôn gương mẫu là hình mẫu cho học sinh noi theo về ý thức tự học và sáng tạo. Nêu gương và tuyên dương các gương điển hình các em học sinh của lớp, của trường trong việc thực hiện các hoạt động có sử dụng kỹ năng tự học, sáng tạo một cách kịp thời và hiệu quả, đây là động lực vừa là niềm vui cho học sinh, giúp các em hứng thú hơn trong việc tự học và sáng tạo khi học tập.

Giải pháp 2. Xây dựng môi trường học tập tích cực.

Giáo viên cần xây dựng môi trường, không khí học tập cởi mở, tích cực, thường xuyên tạo cơ hội cho học sinh tìm kiếm, xem các phim tài liệu, tư liệu để thông qua các phim tư liệu, phim tài liệu tiếp thu các kiến thức, nội dung bài học có chủ đích.

Cần linh hoạt trong không gian học tập, không gian học tập không chỉ bó hẹp trong lớp học mà phải mở rộng ngoài lớp học, có thể cho học sinh tìm hiểu các đoạn phim tài liệu, tư liệu ở nhà trước khi đến lớp, thông qua các tiết học trực tuyến, các tiết tự học của học sinh tại nhà hay có thể là các học tập tại di tích lịch sử, có thể là các địa điểm đỏ, một công trình văn hóa, lịch sử có liên quan đến bài học để tìm hiểu và hình thành kiến thức mới cho học sinh,...

Ngoài việc xây dựng môi trường học tập cởi mở, giáo viên cần xây dựng mối quan hệ giữa học sinh với học sinh, giữa học sinh với giáo viên một cách gần gũi thân thiện, Học sinh dám bày tỏ quan điểm, những khó khăn gặp phải khi học tập và giáo viên cần thay đổi tư duy để tiếp nhận những quan điểm khác nhau từ học sinh, giúp học sinh tìm hiểu về cách học, phương pháp học tập hiệu quả.

Giáo viên xây dựng và sắp xếp thời gian cho học sinh được giới thiệu về mình, động viên khuyến khích các em chia sẻ với nhau về suy nghĩ, sự quan sát một cách

thỏa mái, không áp đặt. Đồng thời, giáo viên cũng cần chia sẻ suy nghĩ, sở thích cũng như mong muốn của mình để thầy và trò hiểu nhau hơn. Môi trường học tập thân thiện sẽ là điều kiện để học sinh học tập tích cực và sáng tạo hơn, giúp các em hứng thú học tập và dễ dàng tiếp thu, ghi nhớ và vận dụng kiến thức đã học và thực tiễn cuộc sống.

Giải pháp 3. Nâng cao kỹ năng tìm hiểu, nghiên cứu phim tư liệu, tài liệu, kỹ năng lắng nghe tích cực, phân tích và phản hồi thông tin cho học sinh.

Để khai thác hiệu quả kiến thức từ phim tư liệu, tài liệu học sinh cần có lượng kiến thức đủ và đa dạng. Giáo viên cần cung cấp nguồn thông tin, kho tư liệu chính thống và đủ tin cậy để học sinh tìm hiểu, tránh sử dụng các thông tin sai trái.

Muốn khai thác hiệu quả kiến thức từ phim tư liệu, tài liệu học sinh cần phải biết lắng nghe, quan sát và đánh giá các sự kiện, nhân vật đang diễn ra trong đoạn phim tư liệu, không chỉ nghe thông thường mà phải là lắng nghe, quan sát tích cực, học sinh chủ động lắng nghe, quan sát để nắm bắt bài học, để tìm ra kiến thức cần thiết cho bài học, từ đó chiếm lĩnh tri thức cho bản thân. Giáo viên cần đưa ra các yêu cầu cho học sinh như những câu hỏi định hướng, trước khi học sinh xem phim tư liệu, tài liệu để học sinh có sự định hướng trong lúc xem và xem phim có mục đích hơn, tránh tình trạng xem vô hướng, xem không đọng lại được gì, các nhiệm vụ sẽ giúp học sinh bám sát nội dung bài học và những yêu cầu cần đạt của bài học hiệu quả hơn.

Giáo viên cần cung cấp cho học sinh những địa chỉ nhà sách, các đầu sách hay, các trang mạng uy tín, đa dạng về thông tin, những địa chỉ tìm các phim tư liệu tài liệu chính thống như hệ thống phim của VTV, HTV, Quân đội Nhân dân, chính phủ và một số kênh chính thống của đơn vị, tổ chức giáo dục khác,...

Giải pháp 4: Ứng dụng phim tài liệu, tư liệu vào nội dung dạy học bộ môn Lịch sử - Địa lí một cách phù hợp và hiệu quả.

Để giáo viên có thể ứng dụng hiệu quả phim tài liệu, tư liệu vào dạy học bộ môn Lịch sử - Địa lí cần thực hiện một cách linh hoạt và đồng bộ các nội dung sau:

Bước 1: Xác định nội dung bài học cần sử dụng phim tài liệu, phim tư liệu hỗ trợ.

Tùy vào tình hình thực tế giảng dạy và nội dung chương trình mà giáo viên xây dựng từ đầu năm học, giáo viên xác định những bài học cần sử dụng, ứng dụng phim tư liệu, phim tài liệu vào bài học để giúp học sinh khai thác nội dung và hình thành kiến thức mới cho học sinh.

Ví dụ: Khi tiến hành dạy học bài: Phong trào Tây Sơn giáo viên đã xây dựng kho học liệu để phục vụ các nội dung kiến thức cho học sinh như sau:

TÊN PHIM TÀI LIỆU VÀ NGUỒN CUNG CẤP	LOẠI HỌC LIỆU	ĐỊNH DẠNG
Anh em Tây Sơn chuẩn bị khởi nghĩa	Video	.mp4

Nguồn: https://www.youtube.com/watch?v=H6YzhPpGax0&list=PLY39YENkNbsrC9pyqeod-yggETIAXz0ar		
Nghĩa quân Tây Sơn đánh thành Quy Nhơn Nguồn: https://www.youtube.com/watch?v=mvotaknkxs&list=ply39yenknbsrc9pyqeod-yggetiaxz0ar&index=2	Video	.mp4
Nghĩa quân Tây Sơn đánh Gia Định Nguồn: https://www.youtube.com/watch?v=OFq6BuocD3Y&list=PLY39YENkNbsrC9pyqeod-yggETIAXz0ar&index=3	Video	.mp4
Kháng chiến chống Xiêm và kháng chiến chống Thanh xâm lược Nguồn: https://www.youtube.com/watch?v=aWiyUcVRGM0	Video	.mp4
Nghĩa quân Tây Sơn tiến ra Thăng Long Nguồn: https://www.youtube.com/watch?v=hgswqlgilry&list=ply39yenknbsrc9pyqeod-yggetiaxz0ar&index=5	Video	.mp4
Trận ngọc hồi Đống Đa (1789) Nguồn: https://www.youtube.com/watch?v=qfv6nkijqj0	Video	.mp4
Chính sách ngoại giao với nhà Thanh thời vua Quang Trung Nguồn: https://www.youtube.com/watch?v=57ej8qgr72i&list=ply39yenknbsrc9pyqeod-yggetiaxz0ar&index=10	Video	.mp4

Hay khi dạy nội dung: *Cấu tạo của Trái Đất. Động đất và núi lửa. Giáo viên đã xây dựng kho học liệu số để phục vụ cho việc học tập và tự nghiên cứu của học sinh như sau:*

TÊN PHIM TÀI LIỆU, TƯ LIỆU VÀ NGUỒN CUNG CẤP	LOẠI HỌC LIỆU	ĐỊNH DẠNG
Cấu tạo của Trái Đất Nguồn: https://www.youtube.com/watch?v=GBpUuklG7FA	Video	.mp4
Hiện tượng các Địa mảng xô đẩy nhau Nguồn: https://www.youtube.com/watch?v=oe0DPu2mEo4	Video	.mp4
Cấu tạo của Núi Lửa Nguồn: https://www.youtube.com/watch?v=UqcqVPLkrE0	Video	.mp4
Cận cảnh núi lửa phun trào được quay lại bằng máy bay không người lái ở Fagradalsfjall ở Iceland Nguồn: https://www.youtube.com/watch?v=ul29JBgdX40	Video	.mp4
Động đất ở Thổ Nhĩ Kỳ và Syria khủng khiếp nhất trong nhiều thập kỷ. Nguồn: https://www.youtube.com/watch?v=55WJpdh6P58	Video	.mp4

Hay khi tiến hành dạy học chủ đề 5- *Chương trình Lịch sử 9: Việt Nam từ 1946 đến 1954 với nội dung Cuộc kháng chiến toàn quốc chống thực dân Pháp xâm lược kết thúc (1953 - 1954)*. Giáo viên đã xây dựng kho học liệu số để phục vụ các nội dung kiến thức cho học sinh như sau:

TÊN PHIM TÀI LIỆU, TƯ LIỆU VÀ NGUỒN CUNG CẤP	LOẠI HỌC LIỆU	ĐỊNH DẠNG
Chiến dịch Việt Bắc Thu đông 1947	Video	.mp4

Nguồn: https://www.youtube.com/watch?v=MwMB4_DyHXQ		
Chiến dịch Biên giới Thu – Đông 1950 Nguồn: https://www.youtube.com/watch?v=wIpTTcjhgk	Video	.mp4
Hồ Kéo Pháo - Chiến thắng Điện Biên Phủ Nguồn: https://www.youtube.com/watch?v=caCFq21IyCw	Video	.mp4
Chiến dịch Điện Biên Phủ 1954 Nguồn: https://www.youtube.com/watch?v=INXHrcsL1JY	Video	.mp4
Những kỳ tích hậu cần làm nên chiến thắng Điện Biên Phủ. Nguồn: https://www.youtube.com/watch?v=jCM5pzzhAew	Video	.mp4
Chiến thuật đặc biệt trong chiến dịch Điện Biên Phủ. Nguồn: https://www.youtube.com/watch?v=jMEOIC3GP2w	Video	.mp4

Bước 2: Biên tập phim tư liệu, phim tài liệu.

Xác định mục đích sử dụng.

Mục đích biên tập phim tài liệu trong dạy học rất nhiều nhưng đều có chung mục đích là giúp học sinh hứng thú với môn học, giúp học sinh tìm hiểu và khai thác, ghi nhớ kiến thức lịch sử, giúp học sinh phát huy các năng lực lịch sử cho bản thân. Vì vậy giáo viên cần xác định mục đích để lên ý tưởng và tìm kiếm đoạn phim cho phù hợp.

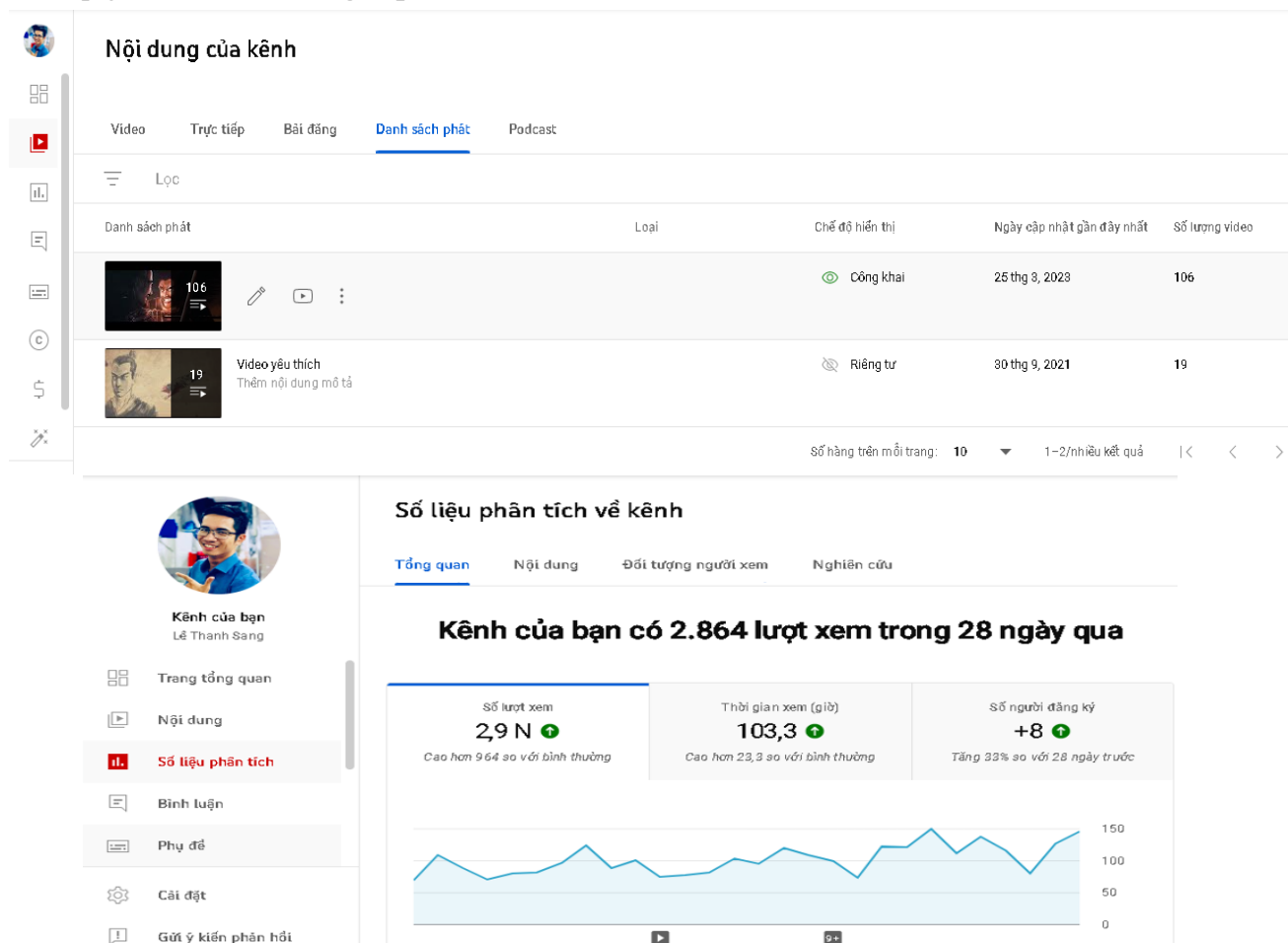
Tìm kiếm và xác minh nguồn tài liệu.

Đây là một việc rất quan trọng và cần thiết trong dạy học lịch sử. Hiện nay, công nghệ phát triển, phim tư liệu rất đa dạng nhưng cũng rất phức tạp vì vậy giáo viên cần tìm kiếm và xác minh nội dung đoạn phim tư liệu cho chính xác và phù hợp. giáo viên có thể khai thác từ nhiều nguồn như: youtube.com, video.google.com,... Giáo viên cần khai thác có tính chọn lọc và nắm vững nguyên tắc, phương pháp luận sử học, giáo viên cần nghiên cứu kỹ nội dung phim có phù hợp với nội dung bài học và yêu cầu bài học hay không. Tránh cho học sinh quá nhiều, quá dài đoạn phim gây loãng nội dung bài học.

Biên tập, chỉnh sửa (nếu có sai sót) và tiến hành áp dụng vào bài dạy.

Trên cơ sở nguồn tài liệu sưu tầm được, giáo viên tiến hành xây dựng ý tưởng chọn ra những bộ phim tài liệu chính xác, ngắn gọn, xúc tích nội dung bài học, từ đó phác thảo bố cục đoạn phim tài liệu. Giáo viên cần dành nhiều thời gian cho giai đoạn phác thảo ý tưởng, nên cho học sinh xem đoạn phim lúc nào thì phát huy tối đa vai trò của đoạn phim tư liệu,...Giáo viên có thể sử dụng nhiều phần mềm hỗ trợ cắt, sửa video như: Format Factory, Movavi Video editor, Aimersoft Video Editor, Adobe photoshop, Capcut... để biên tập đoạn phim tư liệu, phim tài liệu theo kế hoạch của bài học,...Giáo viên có thể xây dựng các đoạn phim tư liệu thành kho học liệu phục vụ cho công tác dạy học và chia sẻ cho các giáo viên khác cùng dùng.

Năm học 2019 - 2020 khi trường phát động cuộc thi làm đồ dùng dạy học, bản thân được tổ phân công thực hiện đã tiến hành tìm kiếm, chỉnh sửa và tạo thành một hệ thống các phim tư liệu tài liệu phục vụ dạy học, được hội đồng giám khảo chấm đạt giải 3 cấp trường. trong các năm học tiếp theo bản thân cũng tìm kiếm, sưu tầm và lưu trữ trên kênh Youtube cá nhân hơn 100 đoạn phim tư liệu để phục vụ công tác giảng dạy. Lưu ý, Khi biên soạn và đưa lên kênh You Tube cá nhân giáo viên chỉ nên để chế độ riêng tư, phục vụ cho công tác giáo dục, không bật chế độ kiếm tiền vì sẽ vi phạm bản quyền của các tác giả phim.

Bước 3: Áp dụng phim tư liệu, phim tài liệu vào công tác giảng dạy.

Hình thức 1: Sử dụng phim tài liệu, tư liệu để khởi động bài học.

Trong giảng dạy bộ môn lịch sử có nhiều biện pháp để định hướng nhiệm vụ nhận thức cho học sinh. Khi cho học sinh xem phim tư liệu, tư liệu giáo viên cần kết hợp câu hỏi để định hướng nhiệm vụ nhận thức cho học sinh là một biện pháp quan trọng để phát huy tính tích cực học tập của học sinh trong nhận thức, tức là giúp học sinh xác định rõ động cơ học tập. Vì vậy, khi đặt câu hỏi nêu vấn đề, giáo viên cần phải lựa chọn những câu hỏi mang tính trọng tâm, chứa đựng kiến thức cơ bản mà học sinh cần phải nắm.

Ví dụ: Khi thực hiện giảng dạy bài 8: Phong trào Tây Sơn. Giáo viên cho học sinh xem đoạn phim về ba anh em Tây Sơn và đặt câu hỏi: Đoạn phim đang nhắc về các nhân vật nào? Những nhân vật đó cho giúp em gợi nhớ đến phong trào đấu tranh nào trong lịch sử? Em biết gì về các nhân vật đó làm đề dẫn vào bài học Phong trào Tây Sơn.

Nguồn: <https://www.youtube.com/watch?v=H6YzhPpGax0&list=PLY39YENkNbsrC9pyqeoD-yggETIAXz0ar>

Giáo viên kết hợp với kỹ thuật nghiên cứu bài học cho học sinh hoàn thành sơ đồ. Giáo viên cũng có thể hỏi nâng cao như trong ba anh em Tây Sơn, em ấn tượng với ai nhất và lí do vì sao để học sinh tìm tòi và hứng thú hơn với bài học.

Hay khi thực hiện giảng dạy bài 16: Hoạt động của Nguyễn Ái Quốc ở nước ngoài trong những năm 1919 -1925: Giáo viên cho học sinh xem phim tư liệu về chiến hành trình ra đi tìm đường cứu nước của Nguyễn Tất Thành năm 1911 tại Bến Cảng Nhà Rồng và đặt ra câu hỏi: Đoạn phim đang nhắc đến sự kiện nào? Em biết gì về sự kiện đó? Từ đó giúp học sinh tiếp cận nội dung bài học.

Giáo viên có thể hỏi nâng cao như: Vì sao Người thanh niên Nguyễn Tất Thành lại ra đi tìm đường cứu nước? con đường của Nguyễn Tất Thành khác gì so với các bậc tiền bối trước đó đã thực hiện? Học sinh xem phim tư liệu để giải quyết vấn đề.

Hình thức 2: Sử dụng phim tài liệu, tư liệu kết hợp các kỹ thuật dạy học để tìm hiểu kiến thức mới của bài học.

Sau khi giảng một nội dung bài học mới, giáo viên cho học sinh xem đoạn phim tài liệu mà mình biên tập để minh họa, cụ thể hóa nội dung kiến thức vừa tìm hiểu. Qua đó, giúp học sinh có biểu tượng chân thực về quá khứ lịch sử, các hiện tượng địa lý – tự nhiên và xã hội giúp học sinh dễ dàng ghi nhớ và khắc sâu nội dung kiến thức bài học.

Ví dụ: Khi thực hiện giảng dạy bài 8: *Phong trào Tây Sơn* Giáo viên cho học sinh xem phim tư liệu đoạn phim “*Kháng chiến chống quân Xiêm xâm lược – Trận Rạch Gầm – Xoài Mút 1785*” kết hợp với kỹ thuật dạy học 5W1H và phương pháp thảo luận nhóm để giúp học sinh khai thác nội dung bài học.

BÀI 8: PHONG TRÀO TÂY SƠN

b. Chiến thắng quân xâm lược Xiêm (1875)

5 W's & 1 H

Why	Who	When	Where	What	How
Tại sao quân Xiêm xâm lược nước ta?	AI là người lãnh đạo kháng chiến chống quân Xiêm?	Cuộc kháng chiến chống Xiêm nổ ra khi nào?	Cuộc kháng chiến chống Xiêm nổ ra ở đâu?	Cuộc kháng chiến chống Xiêm có kết quả gì?	Cuộc kháng chiến chống Xiêm có ý nghĩa như thế nào?

Hay khi giảng dạy bài *Nước Văn Lang – Âu Lạc*, Giáo viên kết hợp kỹ thuật dạy học khăn trải bàn kết hợp với đoạn phim tư liệu để khai thác nội dung bài học về những hoạt động đời sống vật chất và tinh thần của cư dân Văn Lang – Âu Lạc.

Quan sát đoạn video và các dữ liệu SGK hoàn thành nhiệm vụ sau:

1. Thống kê những hoạt động đời sống tinh thần của cư dân Văn Lang – Âu Lạc mà em phát hiện được?

2. Những phong tục nào trong văn hóa Việt Nam hiện nay được kế thừa từ thời Văn Lang – Âu Lạc?

Kỹ thuật Khăn trải bàn và thực hiện nhiệm vụ

Ý kiến của từng học sinh		
Ý kiến của từng học sinh	Ý kiến chung của nhóm	Ý kiến của từng học sinh
Ý kiến của từng học sinh		

Hay khi thực hiện giảng dạy bài 16: *Hoạt động của Nguyễn Ái Quốc ở nước ngoài trong những năm 1919 -1925*: Giáo viên cho học sinh xem phim tư liệu Bác Hồ ở Paris. Để học sinh nhìn thấy được cảnh sinh hoạt, nơi ở của Nguyễn Ái Quốc Tại số 9 Ngã Công-panh trên căn gác xép bé nhỏ, lạnh giá, thấy được viên gạch hồng Bác dùng để sưởi ấm vượt qua cái giá rét của châu Âu. Từ đó càng khâm phục hơn ý chí của người... Giáo viên cho học sinh xem phim tìm ra nội dung bài học thông qua hệ thống câu hỏi định hướng:

Những việc Nguyễn Ái Quốc đã làm tại Pháp là gì?

Những hoạt động chính trị Nguyễn Ái Quốc tại Pháp là gì?

Những việc làm nào có tác động và ảnh hưởng đến việc lựa chọn con đường cách mạng cho Việt Nam sau này?

Hay Dạy học chương 3: *Cấu tạo của Trái Đất. Vỏ Trái Đất* – Học phần Địa lí lớp 6. Nội dung: Cấu tạo của Trái Đất. Động đất và núi lửa. Giáo viên có thể cho học sinh xem các đoạn phim tư liệu, tài liệu về hiện tượng động đất, Sóng thần,... Giáo viên cho học sinh xem phim kèm các câu hỏi định hướng như:

Động đất, Sóng thần là gì?

Nguyên nhân gây ra động đất, Sóng thần?

Giáo viên kết hợp cho học sinh thấy thước phim những tác động của các thảm họa động đất, Sóng thần đến cuộc sống con người kết hợp câu hỏi định hướng: *Hãy cho biết hệ quả, hậu quả của các hiện tượng động đất, Sóng thần đối với tự nhiên và cuộc sống con người?*. Từ đó hình thành nên thái độ học tập và trách nhiệm sống cho bản thân và xã hội.

Hình thức 3: Sử dụng phim tài liệu, tư liệu để ôn tập, củng cố bài học.

Việc củng cố, ôn tập cho học sinh có thể được tiến hành sau khi hoàn thành một bài học, một chương hay một khóa trình Lịch sử - Địa lí. Có nhiều hình thức, biện pháp để tiến hành củng cố, ôn tập kiến thức cho học sinh, trong đó sử dụng đoạn phim tài liệu lịch sử kết hợp với câu hỏi, bài tập nhận thức có nhiều ưu điểm đối với phát triển năng lực học sinh. Bởi vì, qua sử dụng đoạn phim tài liệu giúp học sinh ghi nhớ và khắc sâu về các hiện tượng, địa danh, tên người, thời gian, diễn biến chính của một sự kiện lịch sử quan trọng. Trên cơ sở những sự kiện lịch sử, các hiện tượng tự nhiên – xã hội cụ thể đã học, việc được ôn tập qua đoạn phim tài liệu sẽ cho học sinh một bức tranh toàn diện về các hiện tượng tự nhiên – xã hội hoặc quá trình lịch sử để hệ thống hóa, khái quát hóa các kiến thức đã tiếp thu.

Ví như, Khi ôn tập, củng cố về nội dung Chương 3: Xã hội cổ đại, GV chia lớp làm 6 nhóm tương ứng với 6 quốc gia cổ đại, tiến hành lựa chọn các đoạn phim tài liệu về các sự kiện tiêu biểu trong mỗi giai đoạn, cắt bỏ những phần không cần thiết, biên tập lại.

Để tránh mất thời gian, giáo viên có thể chuyển đoạn phim tư liệu cho các nhóm tìm hiểu trước khi đến lớp, yêu cầu học sinh từng nhóm xem các đoạn phim tương ứng với nội dung nhóm mình, xác định nội dung của đoạn phim, kết quả và ý nghĩa của các cuộc chiến đấu thể hiện trong đoạn phim?

Tiếp theo, GV đặt vấn đề chung cho tất cả các nhóm cùng suy nghĩ và thảo luận: *Những thành tựu tiêu biểu của các quốc gia cổ đại có còn ảnh hưởng đến ngày nay hay không? Hãy cho ví dụ minh họa?*

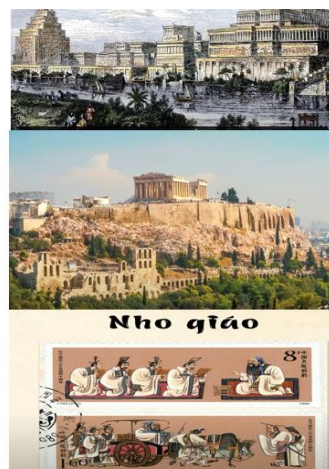
Thông qua tìm hiểu, học sinh cũng sẽ nhận thấy được những thành tựu của các quốc gia cổ đại được chúng ta kế thừa và phát huy như Chữ viết, Toán học, Y học, Kiến trúc, nghệ thuật,...

Giáo viên cũng có thể sử dụng các đoạn phim tư liệu, phim tài liệu để tổ chức các hoạt động trò chơi củng cố bài học.

GV biên tập và tổ chức trò chơi mang tên “*MẢNH GHÉP LỊCH SỬ*”.

Trò chơi “Mảnh ghép”

Giáo viên xây dựng trò chơi có 6 mảnh ghép tương ứng với 6 quốc gia cổ đại, các gợi ý để đi tìm từ khóa liên quan đến nội dung bài học. Mỗi nhóm sẽ chọn một mảnh ghép để tìm ra từ khóa. Giáo viên lần lượt chiếu các đoạn phim tư liệu, phim tài liệu tương ứng với nội dung mảnh ghép học sinh lựa chọn và từ khóa cần tìm. Học sinh trả lời đúng sẽ giành 10 điểm cho nhóm mình, nếu trả lời sai thì cơ hội giành cho các nhóm khác. Thành viên các nhóm có thể phát biểu trả lời từ khóa bất cứ lúc nào. Trả lời đúng ở gợi ý đầu tiên được 100 điểm, trả lời đúng ở gợi ý thứ 2 được 80 điểm, ở gợi ý thứ 3 được 50 điểm và sau 4 gợi ý trả lời đúng được 30 điểm. Điểm các nhóm giành được sẽ được cộng vào điểm quá trình cho các thành viên của các nhóm.

Trò chơi này không chỉ rèn luyện khả năng tái hiện kiến thức nhanh, chính xác của học sinh mà còn giúp hình thành biểu tượng lịch sử rõ nét trong trí nhớ của học sinh. Việc sử dụng và khai thác các đoạn phim tài liệu, tư liệu trong giảng dạy bộ môn Lịch sử - Địa lí là cần thiết và rất hay. Tuy nhiên, giáo viên cần lựa chọn, chọn lọc những nội dung sử dụng phim tài liệu, phim tư liệu cho phù hợp tránh việc lạm dụng vào đoạn phim tư liệu điều này sẽ làm cho học sinh thiếu tập trung vào những kiến thức trọng tâm, không khí lớp học trở nên thiếu nghiêm túc và trở nên nhàm chán.

Hay ví như, Khi ôn tập, củng cố về nội dung về chủ đề 6: Việt Nam từ năm 1954 đến 1975, giáo viên lựa chọn các đoạn phim tài liệu về các sự kiện tiêu biểu trong giai đoạn. Để tránh mất thời gian, giáo viên có thể chuyển đoạn phim tư liệu cho các nhóm tìm hiểu trước khi đến lớp, yêu cầu học sinh từng nhóm xem các đoạn phim tương ứng với nội dung nhóm mình, xác định nội dung của đoạn phim, kết quả và ý nghĩa của các cuộc chiến đấu thể hiện trong đoạn phim?

Tiếp theo, GV đặt vấn đề chung cho tất cả các nhóm cùng suy nghĩ và thảo luận: *Vì sao đế quốc Mỹ lại liên tục thay đổi các Chiến lược chiến tranh tại Việt Nam? Sự khác nhau giữa các chiến lược chiến tranh này là gì?*

Thông qua tìm hiểu, học sinh cũng sẽ nhận thấy được những điểm giống và khác nhau giữa Chiến tranh đặc biệt với Chiến tranh cục bộ cũng như với Việt Nam hóa, Đông Dương hóa chiến tranh. Từ đó học sinh giải thích được những lý do buộc Mỹ phải thay đổi các chiến lược chiến tranh.

Giáo viên cũng có thể sử dụng các đoạn phim tư liệu, phim tài liệu để tổ chức các hoạt động trò chơi củng cố bài học.

Hình thức 4: Đánh giá quá trình học tập của học sinh thông qua việc học sinh thực hiện sản phẩm học tập và báo cáo các bài thuyết trình, công chiếu phim tư liệu, tư liệu do các nhóm biên soạn.

Theo nghiên cứu của nhà giáo dục Edgar Dale, não bộ con người không được thiết kế để ghi nhớ tất cả thông tin mà nó thu nhận được. Trong đó học sinh chỉ có thể ghi nhớ 50% lượng thông tin khi các em nghe – nhìn. Để học sinh ghi nhớ lượng thông tin nhiều hơn, tốt hơn học sinh cần phải thực hiện tìm hiểu, nghiên cứu và xây dựng hệ thống bài học thông qua các bài thuyết trình, làm clip, và trải nghiệm thực tế nơi đã từng xảy ra các sự kiện lịch sử.

Tùy từng nội dung bài học giáo viên giao nhiệm vụ cho các nhóm trong lớp xây dựng bài thuyết trình, thu thập hình ảnh, thông tin để làm các video trình chiếu tại lớp. Trong quá trình học sinh làm bài thuyết trình, video các em sẽ phối hợp với nhau, các em đến các di tích để tìm hiểu một cách trực tiếp hoặc gián tiếp thông qua việc tìm hiểu hình ảnh, thông tin trên Internet, sách báo, nơi xảy ra các sự kiện để hình dung lại bối cảnh lịch sử của sự kiện,... từ đó hình thành kiến thức cho bản thân, hình thành kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng nghiên cứu bài học, kỹ năng ứng dụng và sử dụng công nghệ thông tin cho bản thân từ đó các em sẽ ghi nhớ các sự kiện một cách rất bền vững và hình thành tri thức cho bản thân.

Giáo viên cần hướng dẫn học sinh sử dụng các phần mềm cắt ghép video, phần mềm Power point, Canva,... để học sinh có thể thiết kế bài trình chiếu, phim tài liệu một cách hiệu quả.

Đánh giá sản phẩm của học sinh thông qua các tiêu chí như:

Tiêu chí đánh giá	Thang điểm	Điểm đạt được (Các tổ chấm chéo)	Điểm đạt được (Giáo viên chấm)	Tổng điểm
Nội dung (Mức độ chính xác)	4			
Sản phẩm video (Sáng tạo, sôi động)	2			
Hoạt động nhóm (Tích cực, chủ động,...)	2			
Kỹ năng thuyết trình – Tương tác, nhận xét	1			
Thời gian (đúng giờ)	1			
Tổng	10			

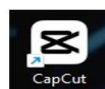
Bảng đánh giá Rubik các tiêu chí đánh giá khi hoạt động nhóm

Với việc ghi nhận và phổ biến ngay từ đầu năm học cho học sinh về cách đánh giá học tập cho từng học sinh giúp học sinh cảm thấy được ghi nhận công sức học tập, từ đó chủ động hơn trong việc học để đạt được những mục tiêu các em đề ra, việc các em tìm hiểu, khai thác thông tin thời sự có liên quan đến bài học cũng giúp các em hiểu hơn về tình hình chính trị, xã hội trong và ngoài nước, đồng thời cũng giúp học sinh khẳng định bản thân trước các bạn trong lớp, trường, tạo sự tự tin và hứng thú học tập cho các em.

Tùy theo mức độ hoàn thành nhiệm vụ và khả năng của từng học sinh, giáo viên có sự ghi nhận và đánh giá quá trình học tập của học sinh theo hướng động viên, khích lệ các em sáng tạo, khám phá và chiếm lĩnh tri thức.

Học sinh sử dụng:

Canva

Đánh giá sản phẩm của học sinh thông qua các tiêu chí như:

Tiêu chí đánh giá	Thang điểm	Điểm đạt được (Các tổ chấm chéo)	Điểm đạt được (Giáo viên chấm)	Tổng điểm
Nội dung (Mức độ chính xác)	4			
Sản phẩm video (Sáng tạo, sôi động)	2			
Hoạt động nhóm (Tích cực, chủ động,...)	2			
Kỹ năng thuyết trình – Tương tác, nhận xét	1			
Thời gian (đúng giờ)	1			
Tổng	10			

Bảng đánh giá Rubik các tiêu chí đánh giá khi hoạt động nhóm

*** Lưu ý: Một số lưu ý khi biên tập và sử dụng phim tư liệu, phim tài liệu vào giảng dạy.**

Phải đảm bảo tính tư tưởng, tính khoa học của đoạn phim: Nội dung, hình ảnh của phim tài liệu phải đảm bảo quan điểm giáo dục theo hướng phát huy năng lực học sinh, lấy học sinh là trung tâm của việc dạy và học. Phim tài liệu về các sự kiện lịch sử được tìm thấy rất phong phú song cũng rất phức tạp, Vì vậy, cần chú ý trong việc lựa chọn phim tài liệu về nội dung và hình ảnh chú ý về góc quay các hình ảnh lịch sử có bị xuyên tạc, bóp méo sự thật lịch sử hay không, có phản ánh đúng sự việc hiện tượng về các hiện tượng tự nhiên – xã hội không?

Phải đảm bảo tính thời lượng của đoạn phim: GV phải lựa chọn những đoạn phim phù hợp với nội dung bài học, lượng thông tin vừa đủ, tránh làm mất sự đi sự tập trung, chú ý của học sinh đối với nội dung bài giảng.

Phải phù hợp với nội dung bài học: Trước khi tiến hành xây dựng đoạn phim tài liệu để đưa vào nội dung bài học, giáo viên phải căn cứ vào nội dung kiến thức của bài học. Xác định cụ thể mục tiêu về kiến thức, kỹ năng, thái độ mà học sinh cần đạt được sau khi xem xong đoạn phim tài liệu. Những dữ kiện, số liệu trong các đoạn phim phải khớp với nội dung bài học trong sách giáo khoa hoặc được cập nhật chính xác theo thông tin gốc được công nhận. Thông tin chứa đựng trong các đoạn phim tài liệu không làm cho bài học trở nên nặng nề mà phải làm cho tiết học trở nên sinh động, nhẹ nhàng trong việc tiếp thu kiến thức mới.

Phải đảm bảo tính trực quan, thẩm mỹ: Đảm bảo tính trực quan, thẩm mỹ tức là thông qua việc xem phim tài liệu, học sinh có thể dễ dàng thấy được các nội dung lịch sử được phản ánh trong đoạn phim. Với những đoạn phim tài liệu quá cũ, giáo viên cần phải biên tập độ phân giải cao, đảm bảo chất lượng. hình ảnh cần rõ ràng, thể hiện được nội dung mà giáo viên mong muốn hướng đến.

Phải đảm bảo tính logic: khi tiến hành cắt ghép các đoạn phim tài liệu lại với nhau, giáo viên phải chú ý đến tính logic, phải thể hiện được nội dung bài học một cách liên tục, theo trình tự lịch sử. Phải đảm bảo sự phối hợp nhuần nhuyễn các hình thức dạy học khác một cách phù hợp GV cần phải kết hợp với các phương pháp truyền thống như hỏi đáp, thảo luận nhóm và kết hợp các hình thức dạy học tích cực mới như Kỹ thuật Khăn trải bàn, Phương pháp chuyên gia, phương pháp nghiên cứu bài học.

Cần có sự chuẩn bị thiết bị dạy học: giáo viên cần kiểm tra hệ thống tivi, máy chiếu, loa và máy tính thường xuyên để đảm bảo việc áp dụng trình chiếu phim đạt hiệu quả nhất, vì hệ thống tivi có âm thanh khá nhỏ nên giáo viên cần lựa chọn những đoạn phim có âm thanh to rõ hoặc cần hỗ trợ loa cầm tay cho máy tính để học sinh nghe rõ những tin trên đoạn phim mới phát huy hiệu quả của phim tư liệu, tài liệu. Giáo viên nên tận dụng nhóm Zalo của lớp để khai thác và phát huy việc sử dụng phim tài

liệu trong dạy học như gửi trước đoạn phim hay link phim cho học sinh nghiên cứu trước ở nhà, tránh mất quá nhiều thời gian khi chiếu nhiều lần trên lớp.

Giải pháp 5: Kết hợp học tập trải nghiệm và hình thành kiến thức Lịch sử - Địa lí thông qua các phim tư liệu tại khu di tích lịch sử - văn hóa.

Học sinh Trường THCS Vĩnh Lộc B học tập tại khu di tích lịch sử cấp thành phố Khu di tích lịch sử Dân công hỏa tuyến Mậu Thân 1968

Hàng năm nhà trường, tổ chuyên môn đều có các kế hoạch hoạt động trải nghiệm tại các di tích lịch sử - văn hóa dành cho học sinh. Tổ Lịch sử - Địa lí của trường THCS Vĩnh Lộc B nhiều năm thực hiện việc học tập trải nghiệm tại các di tích lịch sử - văn hóa. Trong năm học 2023 – 2024, tổ đã tổ chức cho học sinh tham gia học tập trải nghiệm tại khu di tích lịch sử cấp thành phố Khu di tích lịch sử Dân công hỏa tuyến Mậu Thân 1968, các em được đến trực tiếp nơi diễn ra sự kiện lịch sử, được nhìn thấy các hiện vật, kỉ vật và các dấu tích lịch sử còn lưu giữ tại nơi đây về cuộc đấu tranh giành độc lập và bảo vệ tổ quốc của các thanh niên nam nữ tại quê hương Vĩnh Lộc, huyện Bình Chánh.

Khi tham quan học tập tại đây học sinh được xem bộ phim tư liệu “Đêm trắng Vĩnh Lộc” ghi lại cảnh thảm sát của đế quốc Mỹ ngày 15/6/1968 (nhằm ngày 20/5 năm Mậu Thân) làm 32 dân công hy sinh, 25 người còn lại bị thương tại cánh đồng Bưng, Vĩnh Lộc, nay thuộc xã Vĩnh Lộc A, huyện Bình Chánh. Qua những thước phim tư liệu các em thấy được tinh thần hang hái xung kích tham gia cách mạng, giải phóng dân tộc của các anh chị dân công, đồng thời cũng thấy được sự dã man và tàn độc của bọn đế quốc xâm lược, từ đó hình thành tinh thần yêu nước, ý chí đấu tranh và niềm tự hào dân tộc, càng yêu quê hương, quê dân tộc mình hơn. Hình thành thái độ, trách nhiệm của một công dân, thế hệ trẻ của đất nước trong thời kì xây dựng và bảo vệ tổ quốc hiện nay.

Như vậy, việc ứng dụng phim tư liệu, tài liệu vào trong dạy học môn Lịch sử - Địa lí thông qua các hoạt động học tập trải nghiệm tại các khu di tích là một giải pháp thích hợp, kết hợp được tính linh hoạt sáng tạo, tính truyền thông và tính hiện đại trong việc học tập các kiến thức Lịch sử - Địa lí nhằm phát huy toàn diện phẩm chất và năng lực của học sinh.

Giải pháp 6: Trải nghiệm thực tế các di tích lịch sử, văn hóa thông qua các ứng dụng số hóa.

Việc được học tập trải nghiệm tại các di tích lịch sử - văn hóa là một hình thức dạy học rất tích cực, tuy nhiên không phải học sinh nào cũng có điều kiện để tham gia với nhiều lí do khách qua cũng như chủ quan như sức khỏe không đảm bảo, kinh tế khó khăn, say xe,... Năm 2023, Huyện đoàn Bình Chánh đã thực hiện công trình Số hóa dữ liệu di tích lịch sử huyện Bình Chánh với việc ứng dụng công nghệ thông tin vào việc ghi lại các hình ảnh chân thực, sống động nhất của các di tích lịch sử trên địa bàn huyện Bình Chánh, đây là một điều kiện vô cùng thuận lợi cho việc tìm hiểu và học tập các kiến thức Lịch sử - Địa lí có liên quan đến các di tích tại huyện Bình Chánh.

*Hình ảnh 3D rõ nét ghi lại toàn cảnh khu truyền thống cách mạng
Cuộc tổng tiến công và nổi dậy xuân Mậu Thân 1968.*

Thông qua các ứng dụng số hóa, các đoạn phim đã được phục dựng một cách vô cùng sống động, giúp học sinh đang ở tại lớp học, hay ở tại nhà vẫn có thể tham quan các di tích một cách chân thực nhất, gần gũi với các hiện vật, sự kiện tại các di tích nhất.

Trong năm học 2023 -2024, Bản thân đã nhiều lần ứng dụng phương pháp này vào trong quá trình giảng dạy, cho học sinh tham quan các di tích tại lớp học của mình và thông qua các đoạn phim tư liệu, tài liệu, hình ảnh đã được số hóa đã giúp học sinh dễ dàng quan sát bối cảnh, sự kiện đã diễn ra các sự kiện lịch sử, các hiện vật, từ đó giúp học sinh hình thành kiến thức, hứng thú hơn trong quá trình học tập bộ môn Lịch sử - Địa Lí.

Giải pháp 7: Phối hợp với nhà trường, các tổ chức đoàn thể, Phụ huynh học sinh.

Nhà trường	Gia đình	Xã hội
Tham mưu, đề xuất trường hỗ trợ học sinh về cơ sở vật chất, máy tính, thư viện, sách báo mới để các em dễ dàng tìm kiếm các đoạn phim tư liệu, tài liệu. Tham mưu nhà trường tổ chức các cuộc thi về thiết kế tư liệu dạy học dành cho giáo viên và các cuộc thi tìm hiểu, thiết kế video sáng tạo dành cho học sinh, ... Tham mưu nhà trường xây dựng kho học liệu số là các phim tư liệu, tài liệu trên nền tảng công nghệ số, website của trường. Hiện tại nhà trường cũng đã có phòng thư viện học sinh, Phòng thư viện có trang bị hệ thống máy tính giúp học sinh dễ dàng tìm kiếm tài liệu, các phim tư liệu phục vụ việc học hiệu quả.	Bố mẹ học sinh cần quan tâm, giúp đỡ tạo điều kiện về không gian học tập, tâm lý học tập. Đề xuất cho Ban đại diện hỗ trợ về vật chất, học bổng cho học sinh khó khăn. Lập các nhóm kết nối với phụ huynh qua Zalo, Face book... để kịp thời thông tin và hướng dẫn phụ huynh quan tâm, hướng dẫn học sinh học tập, rèn luyện, ...	Phối hợp chặt chẽ với các ban ngành đoàn thể như Đoàn thanh niên, Đội thiếu niên,... Đặc biệt là phối hợp với chính quyền địa phương kịp thời hỗ trợ, động viên học sinh kịp thời. Phối hợp với các tổ chức đoàn thể như đoàn thanh niên, Đội thiếu niên tổ chức các hội thi thiết kế video giới thiệu về một địa điểm, di tích lịch sử - địa lí của địa phương, quê hương, đất nước, ... Tham gia các hội thi về sáng tác, thiết kế clip, video về các địa điểm lịch sử, văn hóa, ... của các tổ chức đoàn thể trong và ngoài nhà trường, ...

Giáo viên bộ môn cần phối hợp với giáo viên chủ nhiệm lớp, các tổ chức đoàn thể như Đội thiếu niên tiên phong Hồ Chí Minh, Đoàn Thanh niên, Ban đại diện cha mẹ học sinh trong quá trình hướng dẫn, phát huy kỹ năng tìm tòi, nghiên cứu bài học cho học sinh thông qua các đoạn phim tư liệu, tài liệu.

Đổi mới giáo dục là cả một quá trình và hệ thống, vì vậy để thay đổi cách học cho học sinh cần có sự phối hợp nhịp nhàng giữa các tổ chức đoàn thể, và đặc biệt phải có sự chung tay của phụ huynh học sinh. Giáo dục với môi trường học tập cởi mở, thực hiện xã hội hóa giáo dục, không chỉ thầy cô mà cần có sự phối hợp của cả gia đình và xã hội. Gia đình cần tạo điều kiện về vật chất và động viên về tinh thần cho học sinh, tạo điều kiện thuận lợi cho học sinh và cả giáo viên thực hiện đổi mới cách học và cả cách dạy.

IV. KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC

Áp dụng tại thử nghiệm các khối lớp 6, 9 tại đơn vị trường THCS Vĩnh Lộc B, năm học 2022- 2023 và Áp dụng chính thức tại khối lớp 8,9 tại đơn vị trường THCS Vĩnh Lộc B năm học 2023- 2024, đã thu được một số kết quả khả quan như sau:

1. Kết quả định lượng

Kết quả học tập về học lực của các lớp dạy

Năm học 2022 -2023:

STT	Lớp	GIỎI		KHÁ		TRUNG BÌNH		YẾU		TB TRỞ LÊN		DƯỚI TB	
		SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ
1	9/8	34	82.93	7	17.1	0	0	0	0	41	100	0	0
2	9/11	32	76.19	10	23.8	0	0	0	0	42	100	0	0
3	9/12	35	87.5	5	12.5	0	0	0	0	40	100	0	0
4	9/16	36	87.8	5	12.2	0	0	0	0	41	100	0	0
5	6/1	34	77.27	10	22.7	0	0	0	0	44	100	0	0
6	6/5	37	84.09	7	15.9	0	0	0	0	44	100	0	0
7	6/1	44	100	0	0	0	0	0	0	44	100	0	0
8	6/5	44	100	0	0	0	0	0	0	44	100	0	0
9	6/15	41	100	0	0	0	0	0	0	41	100	0	0
10	6/18	41	100	0	0	0	0	0	0	41	100	0	0
11	6/21	39	100	0	0	0	0	0	0	39	100	0	0
Tổng		417	89.04	44	10.96	0	0	0	0	461	100	0	0

Năm học 2023- 2024:

Khối	Lớp	GIỎI		KHÁ		TRUNG BÌNH		TB TRỞ LÊN		DƯỚI TB	
		SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ	SL	Tỉ lệ
8	8/1	33	78.57	7	16.67	2	4.76	42	100	0	0
8	8/4	30	69.77	12	27.91	1	2.33	43	100	0	0
8	8/6	31	77.50	7	17.50	2	5	40	100	0	0
Tổng		94	75.2	26	20.8	5	4	125	100	0	0
9	9/9	33	74.42	10	23.26	1	2.33	43	100	0	0
9	9/10	36	83.72	6	13.95	1	2.33	43	100	0	0
9	9/12	38	90.48	4	9.52	0	0	42	100	0	0
Tổng		106	82.81	20	15.63	2	1.56	128	100	0	0
Tổng cộng:		200	79	46	18.22	7	2.78	253	100	0	0

2. Kết quả định tính.

Ngoài ra, tôi còn nhận thấy có sự chuyển biến tích cực trong tinh thần của học sinh: Học sinh hứng thú hơn trong các tiết học Lịch sử, Lịch sử -Địa lí. Hào hứng và chú ý hơn khi chứng kiến các cảnh phim tư liệu, Học sinh dần hình thành tinh thần yêu lịch sử dân tộc, yêu quê hương đất nước, hình thành thế giới quan cho bản thân.

Học sinh biết biết tôn trọng những giá trị lịch sử của các thế hệ ông cha đã dựng xây và giữ gìn, biết tôn trọng bạn bè, thầy cô và tôn trọng bản thân học sinh. Hình thành lối sống có trách nhiệm với tập thể, với bản thân, gia đình và cộng đồng, ...

Tạo được không khí học tập và thi đua sôi nổi trong lớp, học sinh đến trường với tinh thần thoải mái, vui tươi và tích cực.

Học sinh ngày càng giỏi về công nghệ thông tin, biết tạo dựng và sáng tạo các đoạn phim do chính bản thân các em thực hiện để trình chiếu trước lớp, trong quá trình thực hiện các sản phẩm video sáng tạo học sinh có sự phối hợp nhịp nhàng hình thành kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng tự nghiên cứu bài học và kỹ năng tự học rất tốt.

V. MẶT TÍCH CỰC VÀ HẠN CHẾ CỦA ĐỀ TÀI.

1. Mặt tích cực.

- Phân tích đầy đủ thông tin học sinh về việc áp dụng phim tư liệu, tài liệu vào hoạt động học tập thông qua việc khảo sát bằng bảng câu hỏi trắc nghiệm khách quan, câu hỏi đưa ra ý kiến của mình, câu trả lời đề xuất.

- Xác định được những hạn chế của học sinh về việc áp dụng phim tư liệu, tài liệu vào hoạt động học tập. Giúp học sinh phát huy khả năng học tập tốt hơn dành cho bản thân.

- Kiểm tra tính đúng đắn của kết quả bảng câu hỏi khảo sát qua việc tiến hành kiểm tra thực tế.

- Dựa vào số liệu khảo sát kiểm tra tính đúng đắn của giả thuyết nghiên cứu đã được đặt ra.

- Rút ra kết luận và đề ra giải pháp, phương pháp thiết thực nhất giúp học sinh hình thành tâm lí học tập vững vàng, có kĩ năng áp dụng phim tư liệu, tài liệu vào hoạt động học tập thích ứng việc học tập một cách có hiệu quả trong tình hình hiện nay.

- Đối với giáo viên: Giúp giáo viên vững vàng về tâm lí dạy học. Nhận định đúng đắn khả năng ứng dụng phim tư liệu, tài liệu vào hoạt động học tập của học sinh mình giảng dạy từ đó có phương pháp cụ thể, thích hợp với từng đối tượng học sinh để đạt kết quả giáo dục tốt nhất. Giúp chất lượng giảng dạy của giáo viên và chất lượng học tập của học sinh ngày càng đạt chất lượng hiệu quả cao hơn.

2. Mặc hạn chế.

Nhiều học sinh chưa có ý thức học tập đúng mực, còn ỷ lại và chưa có thói quen học tập mà cụ thể là tìm tòi các thông tin từ phim tư liệu, tài liệu vào hoạt động học tập của mình mà chủ yếu dựa vào kiến thức giáo viên cung cấp trên lớp.

Gia đình học sinh có điều kiện khó khăn, ít quan tâm đến con em, không có sự kiểm tra việc con em xem, nghe và tiếp xúc với những nội dung học tập.

VI. NHỮNG BÀI HỌC KINH NGHIỆM KHI THỰC HIỆN.

Khi thực hiện các khảo sát, thống kê cần có nhiều lựa chọn hơn cho học sinh, cho học sinh trình bày ý kiến cá nhân nhiều hơn.

Khi tiến hành khảo sát nên tiến hành cho cả giáo viên, để nắm tình hình và mức độ quan tâm của giáo viên đối với đề tài.

VII. KẾT LUẬN

Tăng cường ứng dụng sử dụng phim tài liệu, phim tư liệu vào việc dạy học môn Lịch sử - Địa lí là một trong những giải pháp phù hợp với điều kiện và thực tế của trường THCS Vĩnh Lộc B hiện nay, tạo sự hứng thú, kích thích học sinh học tập môn học, giúp học sinh hình thành kiến thức, kỹ năng, giáo dục thái độ, góp phần phát triển năng lực cho học sinh.

Qua việc sử dụng phim tài liệu, phim tư liệu trong việc dạy học môn Lịch sử - Địa lí giúp giáo viên nâng cao chất lượng giáo dục, đồng thời nâng cao khả năng tin học, trình độ công nghệ thông tin và củng cố năng lực chuyên môn của bản thân.

Tuy nhiên, việc ứng dụng phim tư liệu, tài liệu trong giảng dạy để đạt kết quả cao cần có sự phối hợp nhịp nhàng các phương pháp, kỹ thuật dạy học tích cực một cách linh hoạt và hài hòa, phù hợp, tránh việc lạm dụng gây mất hứng thú, nhàm chán và phản giáo dục. Giáo viên cần linh hoạt, tùy vào tình hình điều kiện cơ sở của mỗi lớp, tình hình chất lượng của mỗi lớp để có những lựa chọn và sử dụng, áp dụng phim tư liệu, tài liệu vào giảng dạy cho phù hợp để phát huy hiệu quả và nâng cao chất lượng dạy học bộ môn.

Sáng kiến của tôi bước đầu đã mang lại những kết quả khá tích cực, phù hợp với điều kiện của đơn vị trường THCS Vĩnh Lộc B. Tuy nhiên, Tôi biết với vốn kiến thức còn hạn chế của bản thân giải pháp của tôi còn nhiều hạn chế, rất mong quý ban giám khảo sẽ có những góp ý giúp sáng kiến của tôi hoàn thiện hơn, những đóng góp của thầy cô sẽ giúp bản thân tôi nhìn thấy những hạn chế của sáng kiến để khắc phục một cách hiệu quả và đem lại kết quả tốt nhất trong công tác giảng dạy của bản thân. Tôi xin trân trọng cảm ơn.

Đánh giá phạm vi ảnh hưởng của Sáng kiến: cấp thành phố

- Có hiệu quả trong phạm vi đơn vị áp dụng.
- Được chuyển giao áp dụng ở các đơn vị khác trong thành phố Hồ Chí Minh.

Bộ phận/Đơn vị áp dụng

Vĩnh Lộc B, ngày 12 tháng 5 Năm 2024.

Người yêu cầu công nhận

Lê Thanh Sang

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Bộ Giáo Dục và Đào Tạo. *Tài liệu Bồi dưỡng theo tiêu chuẩn chức danh nghề nghiệp giáo viên trung học cơ sở hạng II*. NXB giáo dục Việt Nam. Hà Nội 2019

Đặng Quốc Bảo (2008). *Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục*, Nxb Giáo dục, Hà Nội, tr 57,58,60.

Từ điển Tiếng Việt, 1994, NXB Khoa học xã hội Hà Nội – Trung tâm từ điển học, Tr 753.

Hoàng Thanh Tú – Nguyễn Tiến Trình, *Sử dụng phim tư liệu trong dạy học lịch sử*, Tạp chí Dạy và học ngày nay số tháng 5/202007.

Nguyễn Mạnh Hưởng, *Sử dụng công nghệ thông tin và truyền thông vào dạy học lịch sử ở trường phổ thông*, Tạp chí Giáo dục (ISSN.21896.0866.7476), số 133 (2006), 26-28.

Nguyễn Mạnh Hưởng, *Công nghệ thông tin và truyền thông với vấn đề đổi mới phương pháp dạy học lịch sử ở trường phổ thông*, Tạp chí Giáo dục (ISSN.21896.0866.7476), số 185 (2008), 41-43.

Nguyễn Mạnh Hưởng, *Ứng dụng công nghệ thông tin trong xây dựng và sử dụng tư liệu dạy học lịch sử*, Tạp chí Thiết bị giáo dục (ISSN.1889.0810), số 39 (2008), 25-27.

Nguyễn Mạnh Hưởng, *Thiết kế giáo án điện tử môn Lịch sử theo hướng phát huy tính tích cực học sinh*, Tạp chí Thiết bị giáo dục (ISSN.1889.0810), số 48 (2009), 22-24.

Nguyễn Mạnh Hưởng, *Hướng dẫn sinh viên ứng dụng công nghệ thông tin xây dựng hồ sơ tư liệu điện tử trong dạy học lịch sử ở trường THPT*, Tạp chí Giáo dục (ISSN.21896.0866 7476), số 228 (2009), 41-43.

Lê Bá Lộc, *Tăng cường công tác giáo dục Kỹ năng sống cho học sinh ở Tp. Hồ Chí Minh trước tác động của Cách mạng công nghiệp 4.0*, Tạp chí Dạy và học ngày nay, số 1—2018, tr7.

Hoàng Phê, Từ điển Tiếng Việt, Viện ngôn ngữ học, năm 2003.

Phạm Thu Trang, *Nâng cao năng lực tự học qua việc hướng dẫn đọc sách và tài liệu*, Tạp chí Dạy và học ngày nay, kì 1- 02/2020, tr 59.

Dương Thị Thương, *Một số giải pháp nâng cao chất lượng dạy học môn Lịch sử ở bậc trung học cơ sở hiện nay*, Tạp chí Dạy và học ngày nay, kì 1- 07/2020, tr 38.

<https://daotaotruyenanhinh.vn/phim-tai-lieu-la-gi-bai-1-2/>

PHỤ LỤC

HÌNH ẢNH HOẠT ĐỘNG HỌC TẬP CỦA HỌC SINH

MỘT SỐ ĐOẠN PHIM TƯ LIỆU TÀI LIỆU SƯU TẦM, BIÊN TẬP VÀ CÓ TRÊN KÊNH YOUTUBE CÁ NHÂN CỦA GIÁO VIÊN. HỌC SINH CÓ THỂ VÀO ĐĂNG KÝ VÀ THEO DÕI MỌI LÚC

	Tên ▾	đã sửa đổi ▾	sửa đổi bởi ▾	Kích thước tập tin ▾	chia sẻ
	1. CHIẾN THẮNG BẠCH ĐẰNG NĂM 938 (1...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	14,1 MB	Riêng tư
	10.Lý Thường Kiệt đại chiến Ung Châu Thành...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	93,7 MB	Riêng tư
	11.Lý Thường Kiệt đại chiến Ung Châu Thành...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	110 MB	Riêng tư
	12.Lý Thường Kiệt đại chiến Như Nguyệt gia...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	323 MB	Riêng tư
	13.Lý Chiêu Hoàng nhường ngôi cho Trần C...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	141 MB	Riêng tư
	14.kháng chiến chống Mông - Nguyên lần t...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	291 MB	Riêng tư
	15.kháng chiến chống Mông - Nguyên lần t...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	226 MB	Riêng tư
	16.Hưng Đạo Đại Vương đánh trận Bạch Đằng...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	45,8 MB	Riêng tư
	17.Ba lần đánh tan quân Nguyên Mông.mp4	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	176 MB	Riêng tư
	18.CHUYẾN ĐỀ VAN HÓA NHÀ TRẦN.wmv	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	329 MB	Riêng tư
	19. Sự kiện thành lập nhà Hồ- Hồ Quý Ly.m...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	24,9 MB	Riêng tư
	2.Đình Bộ Lĩnh - Loạn 12 sứ quân.mp4	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	16,0 MB	Riêng tư
	20.Lời nguyện của Thuận... ...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	25,9 MB	Riêng tư
	21.Cuộc chiến của nhà Hồ- Khởi nghĩa Lam S...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	1,02 GB	Riêng tư
	22. hội thề Lũng Nhai.mp4	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	37,3 MB	Riêng tư
	23.Lê Lai cứu huyện.mp4	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	36,8 MB	Riêng tư
	24. Nghĩa quân Lam Sơn bao vây thành Ng...	August 11, 2022	Le Thanh Sang	36.1 MB	Private
	25. Nghĩa quân Lam Sơn giải phóng Tân Bìn...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	14,1 MB	Riêng tư
	26. Nghĩa quân Lam Sơn giải phóng và hạ t...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	93,7 MB	Riêng tư
	27. Nghĩa quân Lam Sơn truy kích quân Mi...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	110 MB	Riêng tư

	28. Nghĩa quân Lam Sơn chủ động chặn đư...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	323 MB	Riêng tư
	29. Trần Ninh Kiều tạo thế tấn công thành ...	August 11, 2022	Le Thanh Sang	42,8 MB	Private
	3.Đình Bộ Lĩnh định đô tại Hoa Lư.mp4	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	141 MB	Riêng tư
	30. Nghĩa quân Lam Sơn c... ...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	291 MB	Riêng tư
	31. Nhà Minh chi viện giải cứu thành Đông ...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	226 MB	Riêng tư
	32. Nghĩa quân Lam Sơn đánh thành hay d...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	45,8 MB	Riêng tư
	33. Chiến thắng Chi Lăng.mp4	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	176 MB	Riêng tư
	34. Quân Minh đại bại ở Xương Giang.mp4	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	329 MB	Riêng tư
	35. Nghĩa quân Lam Sơn uy hiếp cánh quân...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Le Thanh Sang	24,9 MB	Riêng tư
	36. Hội thề Đông Quan.mp4	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	16,0 MB	Riêng tư
	37. Ban Cáo Bình Ngô đất nước sạch bóng ...	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	1,02 GB	Riêng tư
	38. Lê Thánh tôn dựng bia tiến sĩ.mp4	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	37,3 MB	Riêng tư
	38. Lê Thánh tôn dựng bia tiến sĩ.mp4	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	37,3 MB	Riêng
	4.Ý thức độc lập dân tộc của nhà Đinh.mp4	August 11, 2022	Le Thanh Sang	18,2 MB	Privat
	40. Chiến thắng Rạch Gầm - Xoài Mút.mp4	Ngày 11 tháng 8 năm ...	Lê Thanh Sang	36,8 MB	Riêng
	41. Chiến thắng Ngọc hời Đống đa của vua ...	August 11, 2022	Le Thanh Sang	173 MB	Privat
	42.Quang Trung Đại phá quân Thanh.mp4	August 11, 2022	Le Thanh Sang	19,7 MB	Privat
	43.QUANG TRUNG ĐẠI PHÁ QUÂN THANH...	August 11, 2022	Le Thanh Sang	31,2 MB	Privat
	44. Phong trào tây sơn.mp4	August 11, 2022	Le Thanh Sang	16,5 MB	Privat
	5.Cái chết của vua Đinh Ti... ...	August 11, 2022	Le Thanh Sang	60,0 MB	Privat
	6.Thái hậu Dương Vân Nga với quyết định t...	August 11, 2022	Le Thanh Sang	14,0 MB	Privat
	7.Vua Lê Đại Hành và kháng chiến chống T...	August 11, 2022	Le Thanh Sang	14,7 MB	Privat
	8.Sấm truyền về sự thành lập nhà Lý.mp4	August 11, 2022	Le Thanh Sang	312 MB	Privat
	9.Lý Công Uẩn dời đô từ Hoa Lư về Đại La -...	August 11, 2022	Le Thanh Sang	314 MB	Privat

KẾT QUẢ BẢNG KHẢO SÁT

Về việc thực hiện sáng kiến: **“Tăng cường ứng dụng phim tài liệu, phim tư liệu vào công tác giảng dạy giúp học sinh hứng thú học tập bộ môn Lịch sử - Địa lí.**

Gửi: các bạn học sinh thân mến

Nhằm thực hiện khảo sát học sinh đầu năm học đối với bộ môn Lịch sử - Địa lí, kết quả khảo sát là căn cứ giúp giáo viên đưa ra những giải pháp, sáng kiến, phương pháp dạy học phù hợp, hiệu quả nhất dành cho các em trong việc học tập bộ môn Lịch sử - Địa lí. Thầy nhờ các em thực hiện khảo sát trả lời các câu hỏi trong bảng dưới đây.

Nội dung khảo sát	Số lượng	Tỉ lệ %
Câu 1: Em có từng xem phim tài liệu, phim tư liệu	339	100
Đã từng xem	339	10
Chưa xem	0	0
Câu 2: Em có thường xem phim tư liệu, phim tài liệu, tin tức thời sự hàng ngày hay không?	339	100
Thường xuyên mỗi ngày	0	0
Thỉnh thoảng 1-2 lần trong tuần	63	18.58
Hầu như không xem	276	81.42
Câu 3: Em có bao giờ tìm kiếm một thước phim tài liệu, tư liệu để phục vụ việc học tập chưa?	339	100
Không có	190	56.05
Thỉnh thoảng	125	36.87
Thường xuyên	24	7.08
Câu 4: Hàng ngày em thường hay xem các thể loại phim nào?	339	100
Phim tài liệu, tư liệu	7	2.06
Phim truyền hình	48	14.16
Phim giải trí, ca nhạc	221	65.19
Các loại hình phim khác	63	18.58
Câu 5: Em thường được xem các phim tư liệu, tài liệu khi nào?	339	100
Xem ở nhà	16	4.72
Trong các tiết học trên trường	303	89.38
Ở các rạp chiếu phim	0	0.00
Địa điểm khác	20	5.90
Câu 6: Em có nhận ra các đoạn phim tư liệu, phim tài liệu, tin tức thời sự có liên quan đến cuộc sống hiện tại hay không?	339	100
Có	339	100
Không	0	0

Câu 7: Việc xem các đoạn phim tư liệu, phim tài liệu, tin tức thời sự có giúp ích gì cho việc học tập của em không?	339	100
Rất có ích	289	85.25
Một phần	37	10.91
Chưa nhận thấy	13	3.83
Câu 8: Em thấy hứng thú trong học tập khi được xem các đoạn phim tư liệu, tài liệu trong các tiết học môn Lịch sử - Địa lí hay không?	339	100
Có	298	87.91
Có, nhưng ít	41	12.09
Không có	0	0.00
Câu 9: Em có mong muốn được học các tiết học có chiếu phim tư liệu, tài liệu trong quá trình học tập môn Môn Lịch sử - Địa lí hay không?	339	100
Rất mong đợi	288	84.96
Có một phần	39	11.50
Không có	12	3.54
Câu 10: Em có cảm thấy hứng thú khi học các tiết môn Lịch sử - Địa lí có sinh động, hào hứng hơn so với trước khi áp dụng biện pháp hay không?	339	100
Rất sinh động, vui và hứng thú	238	70.21
Sinh động hơn	69	20.35
Sinh động một phần	32	9.44
Không có gì thay đổi so với trước	0	0.00

SƠ ĐỒ KẾT QUẢ KHẢO SÁT

